

Vergaderjaar 1999–2000

26 587

Kinderopvang

Nr. 3

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 21 september 1999

In de vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ hebben onderstaande fracties gemeend een aantal vragen ter beantwoording voor te moeten leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de beleidsnota kinderopvang.

De vragen en de daarop gegeven antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Essers

De griffier voor deze lijst,
Atkins

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Bijleveld-Schouten (CDA), Middel (PvdA), Essers (VVD), voorzitter, Dankers (CDA), Oudkerk (PvdA), Lambrechts (D66), Rijpstra (VVD), Rouvoet (RPF), De Vries (VVD), Van Vliet (D66), Van Blerck-Woerdman (VVD), Passtoors (VVD), Eisses-Timmerman (CDA), Gortzak (PvdA), Hermann (GL), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Van Gent (GL), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), Kant (SP), E. Meijer (VVD), Van der Hoek (PvdA).

Plv. leden: Van 't Riet (D66), Rehwinkel (PvdA), Eurlings (CDA), Apostolou (PvdA), Örgü (VVD), Van de Camp (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Ravestein (D66), Weekers (VVD), Schutte (GPV), Cherribi (VVD), Schimmel (D66), Terpstra (VVD), Udo (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Belinfante (PvdA), Harrewijn (Groen-Links), Ross-van Dorp (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Rosenmöller (GL), Duijkers (PvdA), Smits (PvdA), Marijnissen (SP), O. P. G. Vos (VVD), Hamer (PvdA).

Vragen van de PvdA-fractie

1

Welke inspanningen is de overheid voornemens te verrichten teneinde de toenemende tekorten in de kinderopvang te tackelen? Welke aanbevelingen uit het onlangs gepresenteerde rapport «Personeelsvoorzieningenplan kinderopvang» zullen met steun van de overheid (kunnen) worden uitgevoerd? Onderkent de regering het nut van een imagocampagne en is zij bereid hieraan een (financiële) bijdrage te leveren?

In het kader van flankerend beleid zijn middelen uitgetrokken voor maatregelen op het gebied van de arbeidsmarkt. Kader daarvoor vormt het Convenant arbeidsmarkt welzijn en jeugdhulpverlening dat op 10 maart 1999 is afgesloten tussen sociale partners, het ministerie van VWS en de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. In overleg met partijen zal worden besloten welke maatregelen nodig zijn. Inmiddels is een Meerjarig Beleidsplan 2000–2004 opgesteld en uw Kamer toegezonden. Een jaarplan met maatregelen voor 2000 is in concept gereed. Daarin komen maatregelen aan de orde die uitstroom van zittend personeel beperken en de instroom bevorderen. Bij dat laatste gaat het bijvoorbeeld om verkorte opleidingen voor personen met een verwante opleiding, meer stageplaatsen en leerarbeidsplaatsen en profilering van de sector kinderopvang. In dat kader wordt ook gesproken over beeldvormings- en wervingsactiviteiten. VWS levert op grond van het jaarplan ook een substantiële financiële bijdrage. De effecten van deze maatregelen zullen regelmatig met partijen worden besproken, zodat indien nodig kan worden bijgestuurd.

Met de VNG en het IPO zijn oriënterende gesprekken gaande over medeondertekening van het convenant. Op dit moment zijn zij nog geen convenantspartij.

2

Hoe kunnen (moeten) de ontwikkelingen worden ingeschat op het terrein van de arbeidsvoorwaardenontwikkeling? Is bekend in hoeveel CAO's regelingen inzake gebruik van kinderopvang opgenomen zijn en welke sectoren c.q. bedrijven achterblijven bij deze ontwikkelingen? Houden de regelingen inzake opvang voor 0–4 jarigen wat dit betreft gelijke tred met die voor 4–12 jarigen?

Het kabinet wil een uitbreiding van de kinderopvangcapaciteit van 71 000 plaatsen realiseren, waaronder 39 000 bedrijfsplaatsen. Om werkgevers verder te stimuleren hun werknemers faciliteiten voor kinderopvang te bieden is in 1999 het percentage van de afdrachtsvermindering kinderopvang voor werkgevers in het kader van de WVA verhoogd van 20 naar 30%. Daarnaast is een intensivering van cao-afspraken nodig, omdat in nog niet de helft van de CAO's concrete afspraken over kinderopvang zijn opgenomen (peildatum 1997). Met name CAO's van toepassing op de meer traditionele «mannen sectoren» kennen (nog) geen afspraken over kinderopvang. Het kabinet en de sociale partners hebben tijdens het laatste voorjaarsoverleg over het kinderopvangbeleid gesproken. Het kabinet is van mening dat de sociale partners bij de uitbreiding van de kinderopvangcapaciteit een grote rol spelen. Zie hiervoor verder het antwoord op vraag 42. De Arbeidsinspectie zal naar verwachting begin 2000 onderzoek afronden naar de stand van zaken over cao-afspraken met betrekking tot kinderopvang. Daarbij zal onderscheid gemaakt worden naar regelingen voor 0–4 jaar en 4–12 jaar. Uit dit onderzoek moet onder meer duidelijk worden in welke sectoren de afspraken over bedrijfskinderopvang verbeterd zouden kunnen worden.

3

Wat is de achtergrond van de gekozen verhouding van de te realiseren kindplaatsen voor opvang van 0–4 jarigen enerzijds en opvang van 4–12 jarigen anderzijds? Kan bijstelling plaatsvinden van de voorgestelde verhouding, indien mocht blijken dat de behoefte aan kindplaatsen zich anders ontwikkelt dan bij de opstelling van de beleidsbrief kon worden aangenomen?

Het Centraal Planbureau heeft een raming gemaakt van de benodigde capaciteit aan formele opvang in 2002 en 2010 (zie Macro Economische Verkenning 1999). Daarvoor is gekeken naar veranderingen in de arbeidsparticipatie en arbeidsduur van vrouwen met minderjarige kinderen, de arbeidsduur van mannen en het aantal kinderen. De capaciteitsuitbreiding die daarvoor nodig is, zal voor circa 40% uit opvang voor 0–4 jarigen en voor circa 60% uit opvang voor 4–12 jarigen moeten bestaan. Deze verhouding is ook gehanteerd bij de berekening van de capaciteitsuitbreiding die met de beschikbare middelen mogelijk is. Het staat gemeenten echter vrij binnen het contingent opvangplaatsen dat hen wordt toegekend, op basis van lokale omstandigheden een andere verhouding te kiezen dan 40% voor 0–4 jarigen en 60% voor 4–12 jarigen.

4

Is de genoemde prijs voor een kinderopvangplaats van f 19 050 reëel? Met welke bezettingsgraad is rekening gehouden? Welke feitelijke tarieven worden momenteel door (particuliere) instellingen gehanteerd? Wat zijn hierbij de hoogste en de laagste tarieven? Zijn de (grondslagen voor de berekening van de) tarieven de afgelopen jaren geïndexeerd? Bestaat niet het risico dat een te lage berekeningsgrondslag leidt tot kostenafwenteling naar particuliere plaatsen en bedrijfsplaatsen, hetgeen op zich weer nadelige gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering van instellingen?

Tijdens de voorbereiding van de Beleidsnota kinderopvang heeft overleg met betrokken partijen plaatsgevonden om te komen tot een acceptabele prijs als grondslag bij de berekening van de capaciteitsuitbreiding. Mede op basis van dit overleg heeft het kabinet in de beleidsnota kinderopvang besloten de volgende prijzen als berekeningsgrondslagen te hanteren:

Opvang 0–4 jarigen: f 19 050,- per plaats;
Opvang 4–12 jarigen: f 9 580,- per plaats van minimaal 1380 uur opvang per jaar bij een bezetting van 95%.

Bij de prijzen voor 0–4 jaar valt in de praktijk een bandbreedte te onderscheiden die globaal ligt tussen f 18 000,- en f 20 000,- (Zie bijlage 1 bij de Beleidsnota kinderopvang). Vanuit het oogpunt van eenheid in rijksbeleid is aangesloten bij de prijs van opvang voor 0–4 jarigen die voor het jaar 1999 gehanteerd wordt in de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Voor gastouderopvang is geen afzonderlijke prijs bepaald. Binnen de systematiek van de subsidieregeling worden koppelingen gastouderopvang omgerekend naar opvangplaatsen.

Voor een goed begrip moet hierbij worden opgemerkt dat in de beleidsnota kinderopvang de prijs van de opvang, naast het aandeel van bedrijfsplaatsen en het aandeel van de ouders in de kosten, gebruikt wordt als één van de elementen die bepalen hoeveel opvangplaatsen op macroniveau gezien vanuit het beschikbare budget kunnen worden gerealiseerd. Daarbij zijn twee fasen te onderscheiden:

- De periode 1999–2002, waarin de capaciteitsuitbreiding van in totaal 71 000 plaatsen wordt opgebouwd;
- De periode vanaf 2003, waarin gemeenten over een budget moeten

kunnen beschikken dat voldoende is om een bepaald contingent aan subsidieplaatsen te financieren.

Gemeenten ontvangen in de periode 1999–2002 een budget voor de realisering van een bepaald aantal opvangplaatsen. Het budget zal door het ministerie van VWS deels als loongevoelig en deels als prijsgevoelig worden aangemerkt. Daarop kan, conform de indexering van de rijksbegroting, een jaarlijkse bijstelling worden toegepast. VWS zal dus niet jaarlijks een nieuwe kostprijs of een nieuwe capaciteitsuitbreiding berekenen, maar wel periodiek, indien en voor zover deze indexering plaatsvindt, de hoogte van de uitkering aan de gemeenten aanpassen.

5

Is in de berekeningsgrondslag een indexering voor de komende jaren vervat? Zo ja, welke berekeningswijze voor indexering zal worden aangehouden?

De indexering voor de komende jaren is niet vervat in de berekeningsgrondslag voor het vaststellen van de omvang van de capaciteitsuitbreiding. De uitkering aan gemeenten wordt de komende jaren als volgt geïndexeerd: de middelen uit de motie Wolffensperger en de regeerakkoordmiddelen worden vanaf 1999 respectievelijk 2000 jaarlijks conform de rijksbegroting geïndexeerd naar loon- en prijsontwikkelingen. Indien en voor zover deze indexering plaatsvindt, kunnen de aan de gemeenten verleende uitkeringen overeenkomstig worden aangepast. De verhoging van de uitkering als gevolg van de indexering is bedoeld ter compensatie van de ontwikkeling van de kosten van kinderopvang en heeft derhalve geen gevolgen voor het aantal te realiseren opvangplaatsen.

6

Kan de regering een scenario geven waarin wordt uitgegaan van een verdubbeling van het aantal kindplaatsen, ten opzichte van de gehanteerde nulsituatie? Welke meerkosten zouden hier voor de komende jaren mee gemoeid zijn?

Een verdubbeling van de capaciteit is een uitbreiding met 89 000 plaatsen. Voor een raming van de meerkosten van deze uitbreiding moet een onderscheid worden gemaakt tussen de fase van realisatie van de capaciteit en de structurele financiering daarna. Als de berekenings-systematiek uit de beleidsnota kinderopvang op dit aantal plaatsen wordt toegepast, ontstaat het volgende beeld:

Hoeveel extra subsidieplaatsen en extra bedrijfsplaatsen?

- De beleidsnota gaat uit van 71 000 plaatsen met een verhouding tussen subsidieplaatsen en niet-subsidieplaatsen van 45/55;
- Voor een daadwerkelijke verdubbeling van de capaciteit zijn 18 000 extra plaatsen nodig, bestaande uit 8 000 subsidieplaatsen en 10 000 bedrijfsplaatsen

Structurele kosten voor de overheid van 8 000 extra subsidieplaatsen

- Voor 8 000 extra subsidieplaatsen voor gemeenten is vanaf 2003 een structureel subsidiebudget nodig van $8\,000 \times f\,8\,420,- = f\,67\text{ mln.}$ (bij de capaciteitsuitbreiding kost een gemiddelde plaats de overheid $f\,8\,420,-$, zie de Beleidsnota kinderopvang, pg. 7);
- Structureel is dan vanaf 2003 niet $f\,270\text{ mln.}$ maar $f\,337\text{ mln.}$ nodig.

Incidentele kosten voor het realiseren van 18 000 extra plaatsen

- Daarnaast zijn er de kosten voor het tot stand brengen van de capaciteit in de periode 1999–2002;
- Die liggen voor het rijk ongeveer op het niveau van $f\,12\,000$ per plaats

(dit is het bedrag per gerealiseerde opvangplaats conform de Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang, zie ook het antwoord op vraag 29). Dat geldt dan niet alleen voor de subsidieplaatsen, maar voor alle extra uitbreiding naar 89 000 plaatsen. Dus voor 18 000 plaatsen. De kosten daarvoor zijn: $18\ 000 \times f\ 12\ 000 = f\ 216$ mln. voor de periode 1999–2002.

Samenvattend kost een uitbreiding met 89 000 in plaats van 71 000 plaatsen incidenteel over de hele uitbreidingsperiode 1999–2002 f 216 mln. extra voor de realisering van 18 000 extra capaciteit en structureel op jaarbasis vanaf 2003 f 67 mln. meer voor de structurele financiering van 8 000 subsidieplaatsen.

7

Hoeveel hoger zouden de bedragen moeten zijn indien zou worden uitgegaan van een kostprijs per kindplaats van ca. f 21 000,- (prijspeil '99) met indexering naar latere jaren?

Indien voor opvangplaatsen voor 0–4 jarigen een prijs van f 21 000,- wordt gehanteerd en de overige factoren in de capaciteitsberekening constant worden gehouden, zou voor een capaciteitsuitbreiding met 71 000 plaatsen een budget nodig zijn dat oploopt naar uiteindelijk f 285 mln. in 2002.

8

Binnen welke termijn is het haalbaar om te onderzoeken of het mogelijk is rekening te houden met de verschillen in mogelijkheden van gemeenten?

In de Beleidsnota kinderopvang is aangekondigd dat gekeken zou worden of het mogelijk is binnen de systematiek van de subsidieregeling rekening te houden met de verschillen in mogelijkheden van gemeenten om de capaciteitsuitbreiding te realiseren. Deze verschillen betreffen bijvoorbeeld de baten uit ouderbijdragen, de mate waarin bedrijfsopvang gerealiseerd kan worden, de kosten voor het verwerven van accommodaties en eventuele kosten voor vervoer van en naar de kinderopvang. De mogelijkheden om rekening te houden met deze verschillen zijn onderzocht. Geconcludeerd is dat er onvoldoende objectieve indicatoren beschikbaar zijn die inzicht kunnen geven in de verschillen per gemeente. Deze conclusie wordt onderschreven in het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen over de specifieke uitkeringen aan gemeenten voor uitbreiding van de kinderopvang (advies van 2 augustus 1999). Uit overleg blijkt verder dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geen voorstander is van het rekening houden met lokale verschillen.

9

Waarom kent de regering middelen, die na afhandeling van de aanvraagprocedure overblijven, bij voorrang aan grotere gemeenten toe? Welke ervaringen zijn opgedaan bij de achterliggende stimuleringsmaatregelen buitenschoolse opvang?

Bij de verdeling van de beschikbare middelen worden verdeelmaatstaven gehanteerd die rekening houden met de positie van de grotere steden. Naast het aantal jongeren 0–20 jaar (voor 80% van het budget) wordt ook het aantal huishoudens met een laag inkomen en het aantal minderheden (voor elk 10% van het budget) als verdeelmaatstaf gehanteerd. Door deze laatste twee maatstaven beschikken de grotere gemeenten over een groter budget dan wanneer alleen het aantal jongeren 0–20 als verdeelmaatstaf gehanteerd zou worden. Na de aanvraagprocedures resteerden in 1997 en 1998 in totaal ongeveer 450 van de ruim 26 000 opvang-

plaatsen voor buitenschoolse opvang. Bijna de helft van de resterende plaatsen is toegekend aan de grotere gemeenten. Dit is een klein deel van het aantal extra plaatsen dat deze gemeenten hebben aangevraagd.

Vooraf in de G25 dient de sociale infrastructuur versterkt te worden; de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid heeft de Tweede Kamer hierover geïnformeerd bij brief van 7 juni 1999 (kamerstukken II 1998/99, 21 062, nr. 77, blz. 15). Daarom is besloten de middelen die overblijven na afhandeling van de aanvraagprocedure bij voorrang toe te kennen aan de grotere gemeenten.

10

Is de regering op de hoogte van het feit dat een groot aantal instellingen vennootschapsbelasting heeft betaald over de subsidiegelden uit de stimuleringsregeling, waardoor subsidiegeld is weggelekt? In het kader van de noodzakelijke uitbreiding van de kinderopvang is het van belang dat instellingen tot meerjarige planning en reserveringen komen om in te spelen op de verwachte groei; dit is niet mogelijk indien instellingen vennootschapsbelasting moeten betalen over gereserveerde subsidiegelden. Is de regering bereid dit knelpunt op te lossen? Een mogelijke oplossing voor deze problematiek is het benoemen van «bijzondere voorzieningen voor toekomstige uitbreiding kinderopvang» (opgebouwd uit subsidies) en die als vreemd vermogen te beschouwen, waarover dan geen vennootschapsbelasting hoeft te worden betaald. Is de regering bereid deze oplossing te onderzoeken?

In het Besluit van 16 september 1996, nr. DB96/2433N, is door de staatssecretaris van Financiën een goedkeurende maatregel opgenomen voor instellingen die ingevolge de Stimuleringsmaatregelen kinderopvang 1991–1993 en 1994–1995 subsidies hebben ontvangen. Hierdoor is onder de in het besluit gestelde voorwaarden in het jaar van verstrekking van de subsidie en in latere jaren geen vennootschapsbelasting geheven over deze subsidies. Vanaf 1996 is de subsidiëring van de instellingen gedecentraliseerd naar de gemeenten. Afhankelijk van de lokale subsidieverordening zou worden beoordeeld of sprake is van belastbare winst voor de vennootschapsbelasting. Ter verkrijging van inzicht in de diversiteit en de omvang van deze subsidies zou de VOG middels een inventarisatie onder de leden hierover duidelijkheid verschaffen. In afwachting van het resultaat van de inventarisatie zou bij de instellingen geen vennootschapsbelasting worden geheven. De VOG heeft er destijds echter van afgezien een dergelijke inventarisatie te houden. Door het ontbreken van de noodzakelijke gegevens heeft het ministerie van Financiën geen algemeen beleid kunnen ontwikkelen en is de vraag of al dan niet vennootschapsbelasting geheven diende te worden op het niveau van de individuele belastingplichtige bekeken. Indien de noodzakelijke gegevens ter beschikking worden gesteld, is het kabinet bereid alsnog te zoeken naar een passende oplossing voor deze problematiek.

11

Is de regering voornemens het financieringsmodel voor de gehele kinderopvang op de lange termijn in te voeren?

De kinderopvang kent in de huidige structuur een gemengde financiering door overheid, ouders en werkgevers. De overheid hanteert daarbij een mix van financiële instrumenten: subsidies voor gemeenten en fiscale faciliteiten voor ouders en werkgevers. Afhankelijk van de soort opvangplaats (subsidieplaats, bedrijfsplaats, particuliere plaats) is sprake van verschillende financiers of combinaties van financiers en van verschillende financiële faciliteiten vanuit de overheid. In schema:

	Overheid subsidie	fiscus	Ouder	Werkgever
Subsidieplaats	+		+	
Bedrijfsplaats		+	+	+
Particuliere plaats		+	+	

Gedurende de komende uitbreidingsperiode wordt, gelijktijdig met het ontwikkelen van de Wet basisvoorziening kinderopvang, onderzocht of een uniforme financieringsstructuur voor de gehele kinderopvang mogelijk is (zie model C. uit bijlage 2 bij de Beleidsnota kinderopvang). In zo'n model vallen ouders, ongeacht de soort opvangplaats waar gebruik van wordt gemaakt, onder hetzelfde financiële regime. Werkgevers betalen dan een vaste bijdrage, onafhankelijk van het inkomen van de werknemer. Op basis van dit onderzoek zal worden besloten of een uniform model zal worden ingevoerd. Belangrijke punten van beoordeling daarbij zijn de financiële effecten voor de verschillende financiers, de vraag of een uniform model ook daadwerkelijk tot een vereenvoudiging van de financiële structuur leidt en een garantie voor de financiering van de capaciteit die eind 2002 is opgebouwd.

12

Wanneer is bekend tot welk niveau de afdrachtvermindering kinderopvang volgens de Wet vermindering afdracht inkomstenbelasting en premie voor de volksverzekeringen (WVA), per 2001 wordt verhoogd?

Dit percentage zal bij het Belastingplan 2001 worden ingevuld, op basis van de nog beschikbare budgettaire ruimte en in het bijzonder op basis van de te zijner tijd bestaande inzichten met betrekking tot het gebruik van de WVA-faciliteit.

13

De regering streeft er naar het beginsel van gelijke toegang tot subsidiestromen in het beoogde convenant te verankeren. Binnen welke periode denkt de regering dit te kunnen verwezenlijken?

Het principe van het hanteren van gelijke condities voor verschillende aanbieders is vooral van belang in de fase dat gemeenten subsidies voor uitbreiding aan instellingen toedelen. Om die reden zal deze gedachte al bij de presentatie van de subsidieregeling aan gemeenten worden meegegeven. Daarnaast wordt met de VNG overlegd welke instrumenten gemeenten nodig hebben om meer transparantie te brengen in het proces van toedelen van subsidies.

14

Waarom wordt in de beleidsnota nagenoeg geen aandacht besteed aan gastouderopvang? Wat betekent het ontbreken van een berekeningsgrondslag voor gastouderopvang voor de ontwikkeling van het beleid in deze? Met welke bedragen en/of uren opvang per jaar moet rekening worden gehouden? Bestaat een scenario waarbij voor de toekomst meer rekening kan worden gehouden met de infrastructuur en de personele bezetting bij de beoordeling van de gerealiseerde capaciteit? Zo ja, hoe zal deze er uit komen te zien?

Het kabinet beschouwt gastouderopvang als een waardevolle vorm van kinderopvang met eigen specifieke kenmerken. Gastouderopvang is daarom een integraal onderdeel van het kinderopvangbeleid. In die zin heeft de Beleidsnota kinderopvang ook betrekking op gastouderopvang. In het antwoord op vraag 15 wordt aangegeven hoe gastouderopvang

wordt meegenomen in de specifieke uitkering aan gemeenten voor het realiseren van de capaciteitsuitbreiding.

15

Bij de kinderdagverblijven wordt de gerealiseerde capaciteit geteld; er wordt rekening gehouden met het feit dat ook voor niet-bezette plaatsen tijdelijke kosten moeten worden gemaakt. Is het mogelijk om voor gastouderopvang niet alleen de feitelijke koppelingen mee te tellen, maar ook een marge mee te tellen voor de niet tot stand gekomen koppelingen? Is het juist dat het begrip koppeling slaat op de afspraak tussen gastouder en vraagouder met betrekking tot de opvang van een kind? Zo nee, is het niet beter dit wel te doen, mede in verband met de afrekensystematiek en in verband met de tellingen?

Het begrip koppeling slaat op de overeenkomst met de ouders waarin de omvang van de te bieden gastouderopvang is vastgelegd. Deze overeenkomst kan op meerdere kinderen betrekking hebben, maar meestal wordt per kind één overeenkomst afgesloten. Ongeveer 2½ koppeling telt als het realiseren van één opvangplaats. Deze verhouding wordt reeds toegepast vanaf de eerste stimuleringsmaatregel kinderopvang in 1990. Bij de nul- en eindmeting van de gerealiseerde uitbreiding wordt rekening gehouden met schommelingen in het aantal koppelingen door het gemiddelde van meer peildata te nemen. Door bij gastouderopvang koppelingen te tellen, telt alleen de bezette gastouderopvangcapaciteit mee, terwijl bij kindercentra de bezetting geen rol speelt.

Voor het meten van de opvangcapaciteit in kindercentra zijn duidelijke criteria voorhanden: de ruimtelijke, personele en organisatorische voorzieningen dienen getroffen te zijn. Deze capaciteit is daadwerkelijk beschikbaar. Voor gastouderopvang ontbreken echter dergelijke criteria. Zo is bijvoorbeeld niet bepaald waaraan een gastouder dient te voldoen om in het bestand van een gastouderbureau opgenomen te kunnen worden. Daardoor kan ook niet aangegeven worden welke opvangcapaciteit daadwerkelijk beschikbaar is. Bij het tot stand komen van de vorige stimuleringsmaatregel en de nieuwe regeling is overleg gevoerd met de VOG (de ondernemersorganisatie voor welzijn, hulpverlening en opvang). Ook uit dat overleg zijn geen criteria gekomen die geschikt zijn om de capaciteit van de gastouderopvang te bepalen.

16

In hoeverre kan de regering in de nieuwe stimuleringsmaatregel helderheid verschaffen over de relatie tussen de stimuleringsmaatregel en de alleenstaande ouderregeling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, met name wat betreft het meetellen bij de uitbreidingsplaatsen? In hoeverre is er sprake van integratie van deze beide regelingen?

Er vindt vooralsnog geen integratie van deze twee regelingen plaats:

1. Vanwege een verschil in doelstelling. De nieuwe stimuleringsmaatregel richt zich op structurele capaciteitsuitbreiding van 71 000 plaatsen. Hierdoor komen er meer plaatsen bij, hetgeen ook gunstig is voor gemeenten die plaatsen willen inkopen voor alleenstaande ouders in de bijstand. Dit laatste betreft tijdelijke inkoop voor alleenstaande ouders die zich in een traject naar scholing of werk bevinden.
2. Vanwege een fundamenteel verschil in afrekensystematiek. Bij de uitbreiding van de kinderopvang wordt de uitkering na afloop van de stimuleringsperiode vastgesteld aan de hand van de gerealiseerde kinderopvang. De rijksbijdrage voor kinderopvang voor alleenstaande

ouders wordt gebaseerd op de kosten die gemeenten maken voor het inkopen van kinderopvangplaatsen.

Verder mag de rijksbijdrage aan gemeenten voor de uitbreiding van de kinderopvang niet samenlopen met bekostiging van kinderopvang uit andere rijksmiddelen. Dit is aan de orde bij de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Plaatsen die met deze regeling worden gefinancierd, tellen niet mee voor de uitbreiding.

Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders geïntegreerd kan worden in de Wet basisvoorziening kinderopvang. Zolang die wet nog niet van kracht is, vormt de Welzijnswet 1994 de wettelijke basis voor de stimuleringsmaatregel. De Kaderwet SZW-subsidies is de wettelijke basis voor de SZW-regeling voor alleenstaande ouders. Het is dus mogelijk dat beide regelingen op termijn in hetzelfde wettelijke kader ondergebracht worden.

17

Welke inzet pleegt de regering om de expertise van de instellingen verder te ontwikkelen? Hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) reeds verklaard het convenant te willen ondertekenen?

Het realiseren van een accommodatie vereist specifieke kennis over onder meer bestemmingsplanprocedures, financieringsmethoden en de organisatie van het bouwproces. Kennis hierover is bij instellingen over het algemeen slechts aanwezig op grond van individuele ervaringen. Omdat instellingen in de komende periode veelvuldig met dit soort vraagstukken te maken krijgen, wordt in overleg met de VOG en het waarborgfonds bepaald op welke onderdelen en op welke wijze de expertise van instellingen kan worden vergroot. Voor het overige verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1.

18

Hoe luidt de feitelijke inhoud van het akkoord dat met de VNG tot stand is gekomen? Hoe verhouden deze afspraken zich tot het onderzoek dat moet leiden tot een keuze voor één bepaald financieringsmodel?

De afspraken met de VNG zijn als volgt samen te vatten:

- Voor uitbreiding van kinderopvang, inclusief flankerende maatregelen, zijn in de periode 1999–2002 bedragen beschikbaar conform de in het Regeerakkoord opgenomen reeks. Financiering door het rijk vindt plaats via een specifieke uitkering;
- Het rijk overlegt met de VNG over de omvang van de te realiseren capaciteitsuitbreiding en bijbehorende flankerende maatregelen;
- De subsidieregeling voor uitbreiding wordt zoveel mogelijk conform de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang vormgegeven;
- Na afloop van de subsidieregeling volgt storting van het volledige bedrag, inclusief middelen van de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang, in het gemeentefonds.

Bij de uitwerking van de fiscale voorstellen uit het Regeerakkoord bleek dit laatste punt niet onverkort te handhaven. Sociale partners en de belangengorganisatie van ouders tonen zich voorstander van een verdergaande vraaggerichte financiering van de kinderopvang via de route van de fiscus. Die benadering bevat interessante mogelijkheden om te komen tot

een meer uniforme financieringsstructuur van de kinderopvang, maar is binnen het bestaande fiscale instrumentarium niet mogelijk en sluit een andere verhouding tussen subsidie- en fiscale budgetten niet uit. Deze optie zal tijdens de komende uitbreidingsperiode worden onderzocht. Daarbij zijn de elementen die in het antwoord op vraag 11 zijn vermeld belangrijke punten van beoordeling. Gelet op deze omstandigheden kan in dit stadium geen uitsluitel worden gegeven over de omvang van een storting van middelen in het gemeentefonds. Uitgangspunt is wel dat de gerealiseerde capaciteitsuitbreiding door gemeenten structureel gefinancierd kan blijven.

19

Langs welke lijnen zal – na invoering van de Wet basisvoorziening kinderopvang – het toezicht verlopen? Zal deze taak ook voor de gemeenten zijn weggelegd? Welke status hebben de toezichtsprotocollen die in samenwerking met de VNG worden ontwikkeld?

Ik ga er van uit dat het toezicht op de kinderopvang blijft plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de gemeenten, zoals dit nu op grond van de Welzijnswet 1994 gebeurt. Onderzoek heeft aangetoond dat de gemeenten deze taak over het algemeen goed hebben opgepakt. De afgelopen periode is dat nog verder verbeterd. Wel zijn er aspecten die nog beter kunnen; samen met de VNG werk ik daaraan. Vergelijkbaar met de minimumeisen in het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang zullen in de Wet basisvoorziening kinderopvang basis-kwaliteitseisen worden gesteld, waaraan alle voorzieningen moeten voldoen en die als uitgangspunt zullen dienen voor de gemeentelijke verordening en het toezicht door de gemeente. De nog te ontwikkelen toezichtsprotocollen gaan dienen als handvat voor het toezicht. Deze protocollen zijn nodig om de kwaliteit van het toezicht verder te verbeteren en te bevorderen dat het toezicht meer gestroomlijnd en geüniformeerd plaatsvindt.

20

Betekent de zinsnede «de kwaliteit van het toezicht zal worden verbeterd» dat gezocht wordt naar afstemming met de diverse vormen van toezicht waaraan de kinderopvang is onderworpen, maar die overigens vaak leiden tot tegenstrijdige eisen? Bijvoorbeeld: de brandweer eist in sommige situaties dat deuren niet op slot gaan, terwijl de GGD op slot zijnde deuren wenst om te voorkomen dat kinderen weglopen.

De zinsnede «de kwaliteit van het toezicht zal worden verbeterd» slaat op het toezicht zoals dit plaatsvindt op last van de gemeente en in 91% van de gevallen wordt uitgevoerd door de GGD. Met de VNG wordt gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van dat toezicht, zie ook het antwoord op vraag 19.

Waar mogelijk wil ik afstemming met andere vormen van toezicht bevorderen. Een door de VOG in samenwerking met verschillende instanties ontwikkeld pakket van eisen voor accommodaties en inrichting kan daarbij mogelijk goede diensten bewijzen. Overigens blijft gelden dat diverse instanties zoals de in uw voorbeeld genoemde brandweer een eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheden hebben en ook zullen houden.

21

Hoe worden de knelpunten en tekortkomingen aangepakt binnen het bestaande systeem?

Het «bestaande systeem» is het systeem van gemeentelijke verordeningen gebaseerd op de Welzijnswet 1994 en het Tijdelijk besluit

kwaliteitsregels kinderopvang, het verstrekken van vergunningen of verklaringen aan instellingen die aan de eisen voldoen en toezicht daarop door de gemeenten. Knelpunten en tekortkomingen binnen dat systeem zijn door mijn voorganger geconstateerd ten aanzien van de verplichtingen van de gemeenten en de kwaliteit en het bereik van het toezicht.

In samenwerking met de VNG zijn de gemeenten die dit betrof geweest op hun verplichtingen. Nader onderzoek laat zien dat inmiddels meer dan 90% van de gemeenten in alle opzichten aan de eisen voldoet. De overige gemeenten hebben bijvoorbeeld nog geen nieuwe verordening of hebben al geruime tijd geen inspectie uit laten voeren; ook komt het voor dat instellingen (tijdelijk) niet over een geldige vergunning beschikken. In samenwerking met de VNG zal ik bevorderen dat de gemeenten hun taken op dit terrein (nog) beter kunnen vervullen. Daarbij kan een model waarin de rol van de gemeenten nader wordt gedefinieerd, goede diensten bewijzen. Een ander element daarbij is de financiering van het toezicht en de vraag hoe daarin verbetering kan worden gebracht. Tenslotte wil ik met de VNG toezichtprotocollen laten ontwikkelen om de kwaliteit en het bereik van het toezicht te verbeteren, zoals hierboven in het antwoord op vraag 19 al aangegeven.

22

De financiële ruimte van het Waarborgfonds blijkt niet toereikend te zijn. Welke opties zijn er om dit fonds ruimere mogelijkheden te verschaffen om de daadwerkelijke functie van financiële garantieverlening aan kredietverschaffers goed in te vullen?

De komende uitbreiding van de kinderopvang gaat gepaard met een aanzienlijke investeringsopgave. In verband daarmee zal het garantiekapitaal van het waarborgfonds worden vergroot via een aanvullende subsidie van 2 x f 5 mln. In de antwoorden op de vragen 68 en 148 wordt verder ingegaan op investeringen in kinderopvang en de rol van het waarborgfonds daarbij.

23

Kunnen gemeenten de uitbreiding van de kinderopvang koppelen aan het Brede Schoolproject? Zo ja, hoe kunnen de gemeenten dit het beste in praktijk brengen?

Ja. Gemeenten hebben een belangrijke taak bij de uitbreiding van de kinderopvang, zij vervullen een regierol bij de lokale invulling van het kinderopvangbeleid. Het Brede Schoolconcept is gericht op het inrichten van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rondom jeugd en gezin. Het primaat ligt op lokaal niveau, waar de gemeente verantwoordelijk is voor de totstandkoming en vormgeving van een Brede School. Gezien hun centrale rol op beide beleidsterreinen zijn gemeenten bij uitstek in staat om verbindingen te leggen. Er zijn meerdere manieren om dit in praktijk te brengen, afhankelijk van lokale omstandigheden en doelstellingen. Ook in de Stimuleringsregeling dagindeling wordt aandacht besteed aan experimenten met het brede schoolconcept.

Vragen VVD-fractie

24

«Bij de financiering door de overheid wordt tijdens deze uitbreidingsperiode gekozen voor een combinatie van vraag- en aanbodstimulering». Kan de regering een omschrijving geven van deze combinatie?

Met vraagstimulering wordt bedoeld op stimulering aan de vraagzijde: werkgevers en ouders. Voor de periode 1999–2002 gaat het dan om

intensivering van de bestaande fiscale faciliteiten: aan werkgeverszijde een verdere verhoging van het percentage van de afdrachtsvermindering kinderopvang in de WVA, voor werknemers (vanaf 2000) een ophoging van het plafond in de buitengewone lastenaftrek. Bij aanbodstimulering gaat het om de subsidiëring van gemeenten op basis van de Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang. Op grond van die regeling kan aan een gemeente een specifieke uitkering worden verstrekt om de beoogde capaciteitsuitbreiding te kunnen realiseren. Gezien de fase van ontwikkeling van de kinderopvang acht het kabinet een combinatie van vraag- een aanbodfinanciering de meest aangewezen weg. De capaciteitstekorten maken een gerichte impuls naar het aanbod nodig, zonder daarbij in een eenzijdig op het aanbod gerichte financiering te vervallen.

25

De regering wil onderzoeken of werkzoekenden (herintreders en WW'ers) ook in aanmerking zouden moeten komen voor gesubsidieerde kinderopvang. Is de regering het met de VVD-fractie eens dat dit een uitermate belangrijke groep is, die in aanmerking zou moeten komen voor kinderopvang? Welk percentage van de beschikbare middelen wil de regering, bij uitkomst van dit onderzoek, reserveren voor deze doelgroep?

De behoefte van werkzoekenden aan kinderopvang zou geen belemmering mogen vormen om aan een reïntegratietraject deel te nemen of om werk te aanvaarden. Het onderzoek naar de mogelijkheden om voor deze – diverse – groep gesubsidieerde kinderopvang aan te bieden is nog niet afgerond. Het is wel mogelijk dat gemeenten zelf besluiten enige middelen voor herintreders te reserveren. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderzoekt momenteel de mogelijkheid of vanuit ESF-middelen de kinderopvang van herintreders gesubsidieerd zou kunnen worden. Voor WW'ers wordt thans onderzocht of het Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv) kan bijdragen aan kinderopvang.

26

Is er bij werkgevers draagvlak voor door de werkgevers te betalen vaste bijdrage aan de kinderopvang ten behoeve van werknemers?

Tijdens het gestructureerd overleg met partijen is gebleken dat werkgevers en werknemers op zichzelf niet onwelwillend staan tegenover een systeem waarbij zij een vaste bijdrage betalen voor kinderopvang die zij aan hun werknemers aanbieden. Vanwege te grote uitvoeringsproblemen en de voorkeur van de sociale partners voor handhaving van de huidige WVA-systematiek wordt voor de periode 1999–2002 afgezien van een vaste werkgeversbijdrage, mede omdat voor de langere termijn één model wordt onderzocht voor de hele kinderopvang waardoor het fiscale systeem eventueel weer gewijzigd zou moeten worden.

27

Zal er sprake zijn van een andere verhouding tussen het fiscale budget en de subsidiemiddelen dan in het regeerakkoord is vastgesteld?

De verhouding tussen de budgetten voor intensivering van de fiscale instrumenten en de budgetten voor subsidies aan gemeenten komt overeen met de voornemens in het Regeerakkoord.

28

«Om werkgevers en werknemers te stimuleren tot het treffen van regelingen voor bedrijfsopvang wordt het WVA-percentage per 2001 tot een nader te bepalen niveau verhoogd.» Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?

Een belangrijk deel van de capaciteitsuitbreiding in de kinderopvang zal ingevuld worden via bedrijfsopvang. Bij de bekostiging van deze bedrijfsopvang spelen naast de ouders de werkgevers een belangrijke rol. Van hen wordt een bijdrage verwacht in de kosten van kinderopvang van hun werknemers. Om werkgevers verder te stimuleren het aantal en het volume van (CAO-)afspraken te vergroten wordt het WVA-percentage, dat in 1999 van 20% naar 30% is verhoogd, per 2001 nogmaals verhoogd. Daarnaast wordt per 2000, gelijktijdig met de verhoging van het plafond in de buitengewone lastenaftrek kinderopvang, het bedrag verhoogd dat werkgevers in het kader van de WVA maximaal in aanmerking mogen nemen ingeval de opvang van kinderen bij de werknemer thuis plaatsvindt. De opvang moet dan wel voldoen aan de krachtens artikel 20, eerste lid, van de Welzijnswet 1994 bij gemeentelijke verordening gestelde kwaliteitseisen. Zie ook het antwoord op vraag 56.

29

Acht de regering een ruim percentage niet-subsidieplaatsen realiseerbaar? Hoe beoogt de regering dit te doen?

De huidige kinderopvang bestaat voor 40% uit subsidieplaatsen en voor 60% uit niet-subsidieplaatsen (bedrijfsplaatsen en particuliere plaatsen). Verondersteld zou kunnen worden dat deze verhouding, ondersteund door nieuwe fiscale maatregelen voor werkgevers en ouders, nog wat verder opschuift in de richting van niet-subsidieplaatsen. Omdat de feitelijke gedragseffecten echter moeilijk zijn in te schatten, verdient het aanbeveling het aandeel niet-subsidieplaatsen in de uitbreiding conservatief in te schatten. Het kabinet gaat daarom uit van een verhouding tussen subsidieplaatsen en niet-subsidieplaatsen van 45/55. Om de capaciteitsuitbreiding te realiseren zal de Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang van kracht worden, op basis waarvan gemeenten een bijdrage krijgen per gerealiseerde opvangplaats. De gemeenten krijgen daarmee ondermeer de taak de benodigde infrastructuur voor de uitbreiding te realiseren. Verondersteld wordt dat met het beschikbaar komen van deze nieuwe infrastructuur op grotere schaal dan nu het geval is bedrijfsplaatsen en particuliere plaatsen worden «ingekocht». Om deze ontwikkeling te stimuleren wordt enerzijds het WVA-percentage verhoogd en anderzijds voor ouders het plafond in de buitengewone lastenaftrek verhoogd. Zie overigens ook het antwoord op vraag 28.

30

Heeft de regering voorzien in een controle middel of klachtensysteem, in het geval dat gemeenten zich niet houden aan de verplichting goede samenwerking te bevorderen tussen particulier initiatief en andere betrokkenen om tot effectieve kinderopvang te komen?

Er is niet voorzien in een controlemiddel of klachtensysteem voor de gevallen dat gemeenten onvoldoende samenwerking met particulier initiatief en andere betrokkenen organiseren. Gekozen is voor de weg van voorlichting en ondersteuning.

31

Wat zijn de knelpunten en tekortkomingen binnen de kwaliteitswaarden kinderopvang en hoe worden deze aangepakt?

Zie het antwoord op vraag 21.

32

Kan de regering een visie op de kinderopvang op lange termijn formuleren?

Deze kabinetsperiode wordt de Wet basisvoorziening kinderopvang voorbereid en ingevoerd. De structuur en inhoud van deze wet zullen gebaseerd zijn op een visie van het kabinet op de lange termijn van de kinderopvang. Elementen die daarbij van belang zijn, zullen aan de orde worden gesteld in een kaderstellende notitie over deze wet, die naar verwachting eind 1999 naar de Kamer zal worden gestuurd.

33

Wat gaat de regering doen aan imagoverbetering ten behoeve van arbeidsparticipatie in de welzijnssector?

Een antwoord hierop is gegeven in het antwoord op vraag 1.

34

Kan de regering een visie formuleren over haar beleid ten aanzien van de gastouderopvang?

Gastouderopvang is vooral vanwege de flexibiliteit, het maatwerk en de kleinschaligheid een waardevolle aanvulling op het aanbod van dagverblijven en centra voor buitenschoolse opvang. Ik zal in de kaderstellende notitie, die ik de Tweede Kamer naar verwachting dit jaar nog zal sturen, ook aandacht aan gastouderopvang besteden.

Zie ook het antwoord op vraag 14 en 36.

Vragen CDA-fractie

35

In de beleidsnota kinderopvang valt op dat peuterwerk en gastouderopvang nagenoeg ontbreken. Waarom wordt nauwelijks aandacht besteed aan deze vormen van kinderopvang, die toch ook onderdeel uitmaken van de sociale infrastructuur waar de crèches en de buitenschoolse opvang toe behoren?

De maatregelen uit het Regeerakkoord richten zich met name op die vormen van kinderopvang die van belang zijn voor de arbeidsparticipatie van vrouwen met kinderen. Peuterspeelzalen vervullen over het algemeen een andere functie: zij hebben vooral een pedagogische functie. Het zijn speel- en ontmoetingsplaatsen voor 2- en 3-jarigen die een beperkt aantal uren per week open zijn en een beperkte bezoekfrequentie kennen. Dat neemt niet weg dat ik van plan ben samen met ondermeer de VNG te bezien hoe gemeenten ondersteund kunnen worden in hun beleid gericht op peuterspeelzalen als onderdeel van het lokale jeugdbeleid. Zie voor gastouderopvang de vragen 14, 15 en 36.

36

Op welke wijze zal de gastouderopvang worden opgenomen in de nieuwe subsidieregeling en in de toekomstige Wet basisvoorziening kinderopvang?

Gastouderopvang zal op de gebruikelijke wijze worden opgenomen in de nieuwe Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang die binnenkort van kracht wordt. De uitbreiding wordt bepaald aan de hand van de toename van het aantal gerealiseerde koppelingen, waarbij ongeveer 2½ koppeling als één opvangplaats telt.

Zie ook vraag 15. Zoals gemeld in het antwoord op vraag 34 zal gastouderopvang ook aan de orde komen in de kaderstellende notitie voor de Wet basisvoorziening kinderopvang.

37

In hoeverre bestaat een duidelijk beeld van de grootte van de wachtlijsten voor kinderopvang? Is bijvoorbeeld rekening gehouden met dubbeltellingen als gevolg van het feit dat ouders zich inschrijven bij meerdere kindercentra en voor meerdere uren dan uiteindelijk nodig blijkt, of doordat ouders zelf een plaats betalen terwijl ze recht hebben op een gesubsidieerde plaats of een door de werkgever betaalde plaats en daarom toch worden meegeteld voor de wachtlijst?

Sinds de start van het stimuleringsbeleid (1989) wordt jaarlijks door SGBO, Onderzoeks- en Adviesbureau van de VNG in opdracht van het ministerie van VWS onderzoek gedaan naar de stand van zaken in de kinderopvang. Dit onderzoek geeft ook een globaal inzicht in de omvang van de wachtlijsten. Uit «Kinderopvang in gemeenten, de monitor over 1997» (Den Haag, 1999), dat u gelijktijdig met de komende begrotingsstukken wordt toegestuurd, komt naar voren dat er eind 1997 ongeveer 40 000 kinderen op de wachtlijst stonden. Dat komt overeen met circa 22 000 plaatsen. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele dubbeltellingen.

38

Kan de regering ingaan op de constatering dat enerzijds het huidige financiële, bestuurlijke en wettelijke kader niet toereikend is voor een doorgroei van de kinderopvang en anderzijds het voornemen de uitbreidingsimpuls voor de komende jaren binnen datzelfde kader te laten plaatsvinden?

Bij de maatregelen op het terrein van de kinderopvang wordt een onderscheid gemaakt tussen maatregelen voor de korte termijn en maatregelen voor de lange termijn. De maatregelen voor de korte termijn betreffen voornamelijk een verdere uitbreiding van de capaciteit. Deze maatregelen vinden noodzakelijkerwijze hun basis in het bestaande wettelijke en bestuurlijke kader. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een nieuw wettelijk en bestuurlijk kader in de vorm van de Wet basisvoorziening kinderopvang. Dit kader heeft betrekking op de structurele situatie in de kinderopvang na voltooiing van de capaciteitsuitbreiding.

39

Op welke wijze wil de regering bevorderen dat naast de uitbreiding van het aantal plaatsen in de kinderopvang ook het aanbod beter wordt afgestemd op de behoefte aan meer flexibele kinderopvang(tijden)?

Vraag en aanbod komen vooral op lokaal niveau bij elkaar. Gemeenten en organisaties zijn het beste in staat om te bevorderen dat naast uitbreiding van de capaciteit het aanbod ook wordt afgestemd op de lokale behoefte aan flexibele kinderopvang van ouders en werkgevers. De Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang houdt rekening met flexibele openingstijden. Conform de Beleidsnota kinderopvang is het aantal buitenschoolse opvanguren per opvangplaats verruimd en wordt niet langer de nadruk gelegd op naschoolse opvang. Voor de dagopvang wordt een tweetal omrekenfactoren gehanteerd, indien meer opvang wordt geboden dan het standaardaanbod.

Daarnaast zullen met behulp van de Subsidieregeling dagindeling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Stcrt. 1999, nr 58) experimenten worden gesubsidieerd die tot doel hebben het combineren van arbeid en zorg te vergemakkelijken. Deze experimenten richten zich onder andere op de verbetering van de afstemming van arbeidstijden met de openingstijden van onder meer onderwijs-, kinderopvang- en vrijetijdsvoorzieningen.

In de eerste aanvraagronde – totaal 87 aanvragen – zijn meerdere projecten ingediend op het terrein van de samenwerking tussen kinderopvang-, onderwijs- en vrijetijdsvoorzieningen. Conform de regeling wordt voor 1 oktober 1999 bekend gemaakt welke experimenten een subsidietoekenning zullen krijgen.

40

Kan de regering nader ingaan op de structuurverbetering van de sector die voor de korte termijn wordt nagestreefd? Welke concrete voorstellen moeten tot die structuurverbetering leiden?

Structuurverbeteringen voor de korte termijn hebben betrekking op het creëren van meer gelijke condities voor verschillende aanbieders van kinderopvang, ondersteuning bij het vraagstuk van locaties en accommodaties, vernieuwing van het aanbod van buitenschoolse opvang, het tot stand brengen van een overlegstructuur, waarin alle relevante partijen vertegenwoordigd zijn en een versterking van de positie van de ouders.

41

Waarom is in het regeerakkoord afgesproken dat de extra middelen na de stimuleringsperiode zullen worden toegevoegd aan het gemeentefonds terwijl niet wordt uitgesloten dat het nieuwe financieringsmodel na 2002 tot gevolg kan hebben dat van deze afspraak moet worden afgeweken?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 18.

42

Waarom is (nog) niet met de sociale partners overlegd over de voorstellen in de beleidsnota kinderopvang? Welke rol ziet de regering voor de sociale partners in het vervolgtraject van de voorbereiding van de Wet basisvoorziening kinderopvang? Kan de regering nader ingaan op de mogelijkheid/wenselijkheid van een dekkend stelsel van CAO-afspraken?

Kabinet en sociale partners hebben tijdens het laatste voorjaarsoverleg (d.d. 16 juni 1999) gesproken over het kinderopvangbeleid. Het kabinet acht committering van sociale partners aan het maatschappelijk belang van kinderopvang van grote betekenis. Het kabinet acht een aanbeveling van de Stichting van de Arbeid aan cao-partijen van groot belang. Tijdens het voorjaarsoverleg is afgesproken te bezien of een vorm van «benchmarking» een positieve rol kan spelen: wat kan er geleerd worden van een vergelijking tussen sectoren (en wellicht ook tussen landen). Bij brief van 22 juli 1999 heeft Staatssecretaris Verstand van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Stichting van de Arbeid gevraagd haar te informeren over de uitkomst van de beraadslagingen aangaande een aanbeveling van de Stichting aan cao-partijen.

43

Waarom wordt de capaciteitsuitbreiding berekend vanuit de extra middelen (en lopende BSO-middelen) en niet omgekeerd? Waarom is op grond van deze berekeningen niet besloten dat de extra middelen worden aangevuld teneinde de in het regeerakkoord afgesproken verdubbeling van het aantal kinderopvangplaatsen te realiseren?

De hoogte van het budget dat voor uitbreiding van kinderopvang beschikbaar is, is voor een belangrijk deel gebaseerd op een raming van het CPB van de benodigde capaciteitsuitbreiding in 2002 en 2010. Met dit budget als uitgangspunt is vervolgens meer gedetailleerd berekend welke capaciteitsuitbreiding mogelijk is. Met de beschikbare middelen is het mogelijk bestaande wachtlijsten weg te werken en rekening te houden met door het CPB verwachte groei van de vraag.

44

De capaciteitsuitbreiding zal gepaard gaan met flankerende maatregelen die uit dezelfde extra middelen moeten worden gefinancierd. Wat betekent dat beslag op de middelen voor het uiteindelijke aantal extra kinderopvangplaatsen?

Bij de berekening van de capaciteitsuitbreiding is gekeken naar het aantal plaatsen dat vanaf 2003 structureel kan worden gefinancierd. Uitgangspunt bij de berekening is daarom het budget dat vanaf 2003 structureel beschikbaar is. Dat is een bedrag van f 272 mln., waarvan f 2 mln. wordt ingezet voor monitoring en innovatie. Basis voor de capaciteitsuitbreiding is dus een structureel bedrag van f 270 mln. Daarmee is een capaciteitsuitbreiding met 71 000 plaatsen mogelijk. In de periode 1999–2002 zijn middelen nodig voor flankerende maatregelen ter ondersteuning van gemeenten en instellingen bij de capaciteitsuitbreiding. In totaal gaat het over deze periode om een bedrag van circa f 29 mln. Dit bedrag wordt ten laste van het totale budget over de periode 1999–2002 gebracht. Het is daarmee niet van invloed op het aantal te realiseren plaatsen, maar wel op het bedrag per plaats dat gemeenten in de periode 1999–2002 ontvangen.

45

Kan de regering ingaan op de signalen uit het veld dat de vraag naar kinderopvang te laag is ingeschat? Alleen al voor de kinderopvang van 0–4 jarigen zou volgens de Subsidieregeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang (SUK) aan bedrijfsplaatsen een uitbreiding van 40 000 nodig zijn, terwijl in de berekeningen in de beleidsnota wordt uitgegaan van 39 000 bedrijfsplaatsen inclusief buitenschoolse opvang (60%). Ook volgens de VOG is een verschuiving binnen de uitbreiding van de capaciteit nodig naar meer capaciteit voor de dagopvang. Kan de regering motiveren waarom het accent niettemin op een uitbreiding van de BSO-middelen zou moeten komen te liggen?

Aan de gehanteerde verhouding tussen opvang voor 0–4 en 4–12 jarigen ligt, zoals in het antwoord op vraag 3 is aangegeven, een raming van het CPB ten grondslag. Op macro niveau wordt van deze verhouding uitgegaan. Dit laat onverlet dat gemeenten op grond van lokale omstandigheden tot een andere verhouding kunnen komen.

46

Kan de regering ingaan op de berekeningsgrondslag van de dagopvang (19 050 gulden)? Waarin zit het verschil met de grondslag die de VOG heeft berekend en minimaal noodzakelijk acht (21 000 gulden)? Zal indexering plaatsvinden en zo ja, op welke wijze wordt die indexering berekend? Welke berekeningsgrondslag wordt gehanteerd voor de gastouderopvang? Kan de regering inzicht geven in de kosten van een opvangplaats per uur van zowel dagopvang (en gastouderopvang) als buitenschoolse opvang? Kan de regering de andere kostenbepalende factoren toelichten zoals het aantal kinderen per leidster en het opleidingsniveau van de leidster? Zijn er nog andere factoren die van belang zijn voor de berekening van de grondslag? Zo ja, welke zijn dit?

Een nadere toelichting op de prijzen die als berekeningsgrondslag voor de capaciteitsuitbreiding zijn gehanteerd, is opgenomen in het antwoord op vraag 4.

47

Op welke wijze is rekening gehouden met het (toenemende) beslag op de kinderopvang vanuit de bijzondere subsidieregelingen voor mensen met een uitkering?

Zie het antwoord op vraag 16 en 25.

48

Op grond van welke onmogelijkheden en/of afwegingen zou kunnen worden afgezien van integratie van de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang in de nieuwe subsidieregeling?

De Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang wordt geïntegreerd in de nieuwe regeling. De reikwijdte van de stimuleringsmaatregel is verruimd zodat het behalve buitenschoolse opvang ook dagopvang voor 0-4 jarigen omvat. De stimuleringsperiode is verlengd tot ultimo 2002 om gemeenten de ruimte te bieden de totale capaciteitsuitbreiding te kunnen realiseren. Na afloop van deze periode zullen gemeenten eenmalig worden afgerekend op de gehele uitbreiding. Deze integratie is mede ingegeven door het feit dat de stimuleringsmaatregel voor de buitenschoolse opvang een tijdelijke regeling was en er dus een vervolg moest komen.

49

Op welke wijze kan binnen de verdeelmaatstaven van de gemeentefonds-systematiek bij de verdeling van de middelen over de gemeenten rekening worden gehouden met de verschillen in lokale mogelijkheden om de beoogde prestatie te leveren? Op welke mogelijkheden en voor uitbreiding bepalende factoren doelt de regering?

Lokale omstandigheden bepalen mede de mogelijkheden om binnen de toewijzing van de rijksbijdrage op grond van de verdeelmaatstaven de beoogde capaciteitsuitbreiding in plaatsen te realiseren. De volgende factoren spelen daarbij een rol: de baten uit ouderbijdragen, de mate waarin bedrijfsopvang gerealiseerd kan worden, de kosten voor het verwerven van accommodaties en eventuele kosten voor vervoer van en naar de kinderopvang. Het zou denkbaar zijn om binnen een bepaalde bandbreedte rond een landelijk gemiddelde rekening te houden met deze omstandigheden. In het antwoord op vraag 8 wordt ingegaan op de wenselijkheid en mogelijkheid rekening te houden met verschillen in lokale mogelijkheden.

50

Waarom worden de overgebleven middelen bij voorrang aan de grote gemeenten toegekend?

Zie het antwoord op vraag 9.

51

Op welke wijze draagt de «inkoop» van opvang in inmiddels gerealiseerde capaciteit bij aan de doelstelling het aantal kinderopvangplaatsen uit te breiden?

De met de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang uit 1997 in gang gezette uitbreiding én de uitbreiding op grond van de voornemens uit het Regeerakkoord dienen beide ultimo 2002 gerealiseerd te zijn. Door het subsidiëren of «inkopen» van vóór eind 2002 gerealiseerde opvangcapaciteit wordt bijgedragen aan de exploitatiekosten van deze opvangplaatsen. Deze eerder in bedrijf genomen capaciteit telt uiteraard mee bij de uiteindelijke meting van de capaciteitsuitbreiding eind 2002.

52

Wat verstaat de regering onder de term infrastructuur? Op wat voor soort opbouwkosten wordt hier bedoeld?

Onder infrastructuur wordt het totaal van de opvangvoorzieningen verstaan (kinderdagverblijven, centra voor buitenschoolse opvang en gastouderbureaus). Het uitbreiden van de capaciteit gaat gepaard met investeringskosten, met name voor de ruimtelijke voorzieningen en de werving van extra personeel. De rijksbijdrage is onder meer bestemd voor deze investeringen. Daarnaast wordt het garantiekapitaal van waarborgfonds kinderopvang met 10 mln. vergroot (f 5 mln. in 1999 en f 5 mln. in 2000). Uit het antwoord op de vorige vraag blijkt dat de rijksbijdrage verder bedoeld is voor kosten van exploitatie van nieuw gerealiseerde opvangplaatsen.

53

Waarom is ervoor gekozen in de eerste tranche van de fiscale impuls alleen de WVA te verhogen? Is de conclusie juist dat zelfstandigen en werknemers van wie de werkgever niet of onvoldoende bijdraagt aan de kosten van kinderopvang, daardoor niet (dan wel pas later) meeprofiteren van de fiscale impuls?

In 1999 is er voor gekozen alleen het percentage voor de afdrachtsvermindering kinderopvang in de WVA te verhogen. Bij deze keuze hebben zowel praktische als budgettaire overwegingen een rol gespeeld. In de eerste plaats was deze maatregel in 1999 in korte tijd en eenvoudig te realiseren. Daarnaast zou bij het gelijktijdig treffen van maatregelen in de WVA-sfeer en in de sfeer van de buitengewone lasten het voor 1999 beschikbare fiscale budget overschreden worden, of zouden de afzonderlijke maatregelen een te gering effect hebben gehad. In het belastingplan 1999 is aangegeven dat met het vergroten van de financiële toegankelijkheid voor zelfstandigen en werknemers van wie de werkgever niet bijdraagt aan de kosten van kinderopvang met ingang van 2000 een begin wordt gemaakt via verruiming van de fiscale aftrekmogelijkheden voor kinderopvang.

54

Waarom zijn in de voorstellen van de interdepartementale werkgroep niet de mogelijkheden van de buitengewone lastenaftrek betrokken, maar alleen de vorm van een afdrachtskorting of een taxcredit, terwijl in 2000 wel de aftrekmogelijkheden voor ouders worden verruimd inzake de buitengewone lastenaftrek?

De interdepartementale werkgroep heeft onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het fiscaal stimuleren van de kinderopvang. De voornemens uit het Regeerakkoord hebben hierbij als basis gediend. Het uitgangspunt van een vaste werkgeversbijdrage per plaats, waarmee wordt beoogd dat het niet uitmaakt of kinderopvang wordt aangeboden aan hoger of aan lager betaalde werknemers, is één van die voornemens. De werkgroep constateerde terecht dat deze doelstelling alleen bereikt zou kunnen worden via wijziging van de WVA (model A in bijlage 2 bij de beleidsnota) dan wel via een systeem met een taxcredit. Tot wijziging van de WVA is niet besloten vanwege te grote uitvoeringsproblemen en de voorkeur van de sociale partners voor handhaving van de huidige WVA-systematiek. Het kabinet heeft het voornemen in de periode 1999–2002 de bestaande fiscale faciliteiten te verruimen. In dat kader is het percentage voor de afdrachtsvermindering kinderopvang verhoogd en wordt in 2000 het plafond voor de buitengewone lastenaftrek verhoogd.

55

Is de conclusie juist dat een voorkeur wordt uitgesproken voor een fiscaal model via de inkomstenbelasting voor de gehele kinderopvang en dat nader onderzoek zich alleen op dit model zal richten?

Bij het in kaart brengen van de verschillende mogelijkheden, waarin fiscale stimulansen voor ouders en werkgevers kunnen worden vormgegeven, is ook gekeken naar een uniform financieringsmodel via de fiscus voor de gehele kinderopvang. Dit model bevat een aantal interessante elementen. Het onderzoek zal zich voornamelijk op dit model richten. Dat wil echter niet zeggen dat dit het enig denkbare uniforme financieringsmodel is.

56

Waarom kan een verdere verhoging van de WVA-bijdrage (boven de verhoging per 1 januari 1999 van 20% naar 30%) pas ingaan per 2001?

De f 75 mln. die in 2000 beschikbaar is voor de fiscale impuls wordt niet alleen ingevuld door uitbreiding van de buitengewone lastenaf trek en de in 1999 gerealiseerde verhoging van het WVA-percentage, maar ook door de verhoging van het bedrag dat werkgevers in het kader van de WVA maximaal in aanmerking mogen nemen ingeval de opvang van kinderen bij de werknemer thuis plaatsvindt. Voor een verdere verhoging van het WVA-percentage, eerder dan per 2001, bestaat dan ook geen budgettaire ruimte.

57

Kan de regering toelichten waarom wordt gekozen voor voortzetting van de bestaande gemengde financieringsstructuur? Kan de regering de voordelen en nadelen van een vraag- en een aanbodfinanciering toelichten?

Zie het antwoord op vraag 24.

58

Welke uitgangspunten en flankerende maatregelen ter bevordering van de transparantie en gelijke toegang tot de subsidiestromen zullen worden opgenomen in de toelichting bij de subsidieregeling? Welke status heeft de toelichting? Hoe verhoudt het convenant zich tot de subsidieregeling?

In de toelichting bij de subsidieregeling zullen de uitgangspunten en voorbeelden bij marktwerking worden herhaald. De toelichting vormt een integraal onderdeel van de subsidieregeling. In een convenant kunnen nadere afspraken met partijen worden gemaakt. Randvoorwaarden daarbij zijn de beleidslijnen uit de nota kinderopvang en de voorwaarden in de subsidieregeling.

59

Welke andere oplossingen zijn denkbaar, naast openbare aanbesteding, om te bewerkstelligen dat de verdeling van de kinderopvangplaatsen en budgetten door gemeenten inzichtelijk en tevens gelijkmatig toegankelijk wordt?

Een vorm die vergelijkbaar is met openbare aanbesteding, is openbare inschrijving op overheidssubsidies. Ook in die situatie wordt gewerkt met een programma van eisen en de mogelijkheid voor alle gegadigden de belangstelling kenbaar te maken. Anders dan bij openbare aanbesteding blijft de relatie tussen overheid (gemeente) en uitvoerder echter behoren tot het publiekrechtelijke domein. Dit betekent onder meer dat de Algemene Wet Bestuursrecht van toepassing is en de daarin geregelde procedures voor beroep en bezwaar.

60

Kan de regering ingaan op de toekenning van I/D banen aan niet-gesubsidieerde instellingen in het kader van het streven naar gelijke kansen voor alle aanbieders?

In de Beleidsnota kinderopvang is aangekondigd dat het kabinet zal bezien hoe een gelijke verdeling van ID-banen over de kinderopvanginstellingen kan worden bevorderd en of en onder welke voorwaarden ook niet-gesubsidieerde kinderopvanginstellingen voor toekenning van ID-banen in aanmerking komen. In vervolg op deze aankondiging is het kabinet voornemens in de aanstaande amvb – die momenteel voor advies bij de Raad van State ligt met een beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2000 – op dit punt een oplossing te bieden. Door gelijkstelling van niet-gesubsidieerde aan gesubsidieerde kinderopvanginstellingen kunnen gemeenten de door het rijk aan hen toegedeelde ID-banen gelijkelijk toewijzen aan alle kinderopvanginstellingen binnen hun gemeentegrenzen. Het kabinet heeft niet het voornemen – mede in het licht van het project Marktwerking Deregulering en Wetgevingskwaliteit – gemeenten te vragen hiervan specifieke opgaven te doen.

61

Wanneer kan de Kamer een voorstel over de gelijke verdeling van I/D banen over de instellingen en de (on)mogelijkheid van toekenning van deze banen aan niet-gesubsidieerde instellingen verwachten?

Zie het antwoord op vraag 60.

62

Vraag 62 is niet gesteld.

63

Staat de huidige regierol van de gemeente een beweging naar meer marktwerking niet in de weg? In hoeverre zijn de verschillende verantwoordelijkheden en rollen van de gemeente (verdeling van het budget, afstemming met andere beleidsterreinen en toezicht) met elkaar verbonden en verenigbaar?

De rol van de gemeente als regisseur van het kinderopvangbeleid, die zich de laatste jaren steeds meer begint af te tekenen, hoeft een beweging naar meer marktwerking niet in de weg te staan. Een regierol voor de gemeente veronderstelt dat de gemeente zich bezig houdt met vraagstukken als: in welke wijken moet hoeveel kinderopvang komen? Welke organisatie kan die het beste uitvoeren en welke samenwerkingspartners zijn daar voor nodig? Kinderopvangbeleid krijgt daarmee een grotere reikwijdte dan alleen subsidiebeleid: het jaarlijks ter beschikking stellen van een bedrag voor kinderopvang aan een lokale organisatie. Juist de uitbreidingsoperatie zal gemeenten confronteren met de vraag naar de gemeentelijke rol. Daarbij is duidelijk dat verschillende gemeentelijke rollen zijn te onderscheiden: de gemeente als orgaan dat het algemene kinderopvangbeleid bepaalt, de gemeente als inkoper van opvangcapaciteit voor bepaalde doelgroepen en de gemeente als orgaan dat toezicht houdt op de kwaliteit van de opvang.

64

Wanneer zal het voornemen neergelegd in het regeerakkoord om over te stappen van een ouderbijdrage afgeleid van het netto naar het belastbaar inkomen worden uitgevoerd? Is onderzoek gedaan naar de mogelijke inkomensconsequenties hiervan? Zo ja, wat is de uitkomst daarvan? Zo nee, waarom niet?

Het voornemen om over te stappen van een ouderbijdrage afgeleid van het netto gezinsinkomen naar een ouderbijdrage gebaseerd op het belastbaar inkomen hangt samen met de harmonisatie van het inkomensbegrip voor verschillende inkomensafhankelijke regelingen. Deze operatie dient zo veel mogelijk zonder inkomenseffecten te verlopen. Overigens zal de term «belastbaar inkomen» in het belastingstelsel voor de 21e eeuw niet meer dezelfde inhoud hebben als nu het geval is. De gehanteerde begrippen zullen op elkaar worden afgestemd.

Inmiddels is onderzoek in gang gezet naar het ouderbijdragensysteem in de kinderopvang. Hierbij wordt enerzijds het huidige functioneren van het ouderbijdragensysteem in kaart gebracht. In dit onderzoek komt onder meer de vraag aan de orde of de hoogte van de tarieven voor lage en middeninkomens een negatieve invloed heeft op het gebruik van kinderopvang en daarmee op de arbeidsdeelname. Anderzijds wordt een aantal modellen tot wijziging van het systeem uitgewerkt en worden de effecten van deze mogelijke systeemwijzigingen voor de verschillende groepen betrokkenen onderzocht.

De resultaten van het onderzoek, die in het voorjaar van 2000 beschikbaar komen, zullen als basis dienen bij de besluitvorming over een nieuw ouderbijdragensysteem dat, zoals voorzien in het Regeerakkoord, een plaats zal krijgen in het voorstel voor een Wet basisvoorziening kinderopvang.

65

Waarom is een systeem waarbij gemeenten worden verplicht zelf jaarlijks een ouderbijdrage-tabel vast te stellen, niet nader uitgewerkt?

Met het oog op het wettelijk regelen van de ouderbijdragen wordt onderzoek gedaan naar het feitelijk functioneren van het ouderbijdragensysteem, mogelijke wijzigingen in dat systeem en de effecten daarvan voor de verschillende groepen betrokkenen (zie ook het antwoord op vraag 64). De genoemde variant is daarbij een mogelijkheid. Nadere uitwerkingen zijn nu nog niet aan de orde.

66

Wanneer wordt het onderzoek naar de wijziging van de tariefstructuur afgerond? Wordt daarbij ook ingegaan op de gevolgen voor de capaciteitsuitbreiding?

De resultaten van het onderzoek naar het ouderbijdragensysteem komen in het voorjaar van 2000 beschikbaar. Indien die resultaten aanleiding geven de tarieven in de toekomst aan te passen, waardoor er wijzigingen optreden in de inkomsten die instellingen uit ouderbijdragen krijgen, zal dat logischerwijs leiden tot een wijziging van de beoogde capaciteitsuitbreiding bij overigens gelijkblijvende financiële kaders.

67

Staat het waarborgfonds ook open voor niet-gesubsidieerde instellingen? Hoe staat de regering tegenover de suggestie van de Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang, het waarborgfonds onder te brengen bij de Nationale Investeringsbank?

Het waarborgfonds staat open voor alle instellingen, ongeacht de financieringsbronnen van de instelling. Ook niet-gesubsidieerde instellingen kunnen dus van de faciliteiten van het waarborgfonds gebruik maken. Vanuit het oogpunt van gelijke condities voor aanbieders van kinderopvang, acht het kabinet dit principe van groot belang. Ik heb de indruk dat het waarborgfonds tot werkbare afspraken met de financiële en

vastgoedwereld kan komen. Vanuit die optiek zie ik geen meerwaarde in het onderbrengen van het waarborgfonds bij de Nationale Investeringsbank.

68

Hoe groot wordt het beslag op de specifieke uitkering (naast het waarborgfonds) ingeschat in het kader van noodzakelijke huisvestingsinvesteringen? Wat betekent dat in aantallen voor de gewenste uitbreiding van de kinderopvangplaatsen?

Deze vraag geeft allereerst aanleiding tot een aantal opmerkingen in meer algemene zin over het vraagstuk van investeringen in accommodaties voor kinderopvang. Een uitbreiding van de capaciteit met 71 000 plaatsen komt overeen met ongeveer 2000 nieuwe kinderdagcentra. Bij de vorige uitbreidingsoperatie zijn de meeste eenvoudig geschikt te maken bestaande accommodaties (bijvoorbeeld voormalige kleuterscholen) al benut. Er moet dus fundamenteler naar dit probleem worden gekeken. Deze circa 2 000 accommodaties zijn alleen te realiseren via een inzet van de verschillende partijen die bij dit vraagstuk onderscheiden kunnen worden:

- Kinderopvang hoort bij het voorzieningenpatroon van een stad of wijk en moet – meer dan nu het geval is – standaard bij de planning van nieuwe wijken of bij herstructurering van bestaande wijken worden opgenomen. Hier ligt een taak voor de *gemeenten*;
- Steeds meer kinderopvangorganisaties willen *zelf eigenaar* van hun gebouwen zijn. Dit betekent dat zij zelf ook de financiering rond moeten zien te krijgen. Om het voor de kinderopvang makkelijker te maken om leningen te krijgen is er een waarborgfonds kinderopvang. Via een subsidie van f 10 mln. zal het garanti kapitaal worden vergroot. Het waarborgfonds kan daarmee voor meer instellingen van nut zijn;
- Een accommodatie kan ook gerealiseerd worden door een *corporatie*. De corporatie is eigenaar, de instelling huurder. Dit past goed bij de maatschappelijke taak van corporaties. Niet alleen de woningen, maar ook de woon- en leefomgeving zijn belangrijk. Ik wil deze manier verder onder de aandacht brengen;
- Een kindercentrum kan ook door een *vastgoedontwikkelaar* worden gebouwd. Dat gebeurt nog maar weinig. Deze ondernemers zijn heel alert op bedrijventerreinen, winkelcentra en koopwoningen, maar veel minder op kinderopvang. Ik wil de kinderopvang als groeisector ook onder de aandacht van deze partij brengen.

Vervolgens speelt dan de financiële kant van de investeringsopgave. Het waarborgfonds kinderopvang gaat op basis van ervaringsgegevens uit van een bedrag aan stichtingskosten van ongeveer f 20 000,- per capaciteits eenheid. Hieronder wordt een indruk gegeven van de orde van grootte van de investeringen en het mogelijke financiële aandeel van verschillende partijen daarin, onder de aanname dat de helft van de nieuw te realiseren opvangcapaciteit (circa 35 500 plaatsen) door instellingen in eigendom zal worden ontwikkeld. De andere helft wordt ontwikkeld door verhuurders (corporaties, vastgoedontwikkelaars, gemeenten).

Bij een capaciteitsuitbreiding met 71 000 plaatsen gaat het dan om een investeringsopgave voor instellingen van indicatief ongeveer f 700 mln. (35 500 plaatsen x f 20 000,- stichtingskosten). Dan komt vervolgens de vraag naar de financiering van dit bedrag aan de orde. Meestal gaat het om een combinatie van financieringsbronnen: subsidie, eigen vermogen, vreemd kapitaal. In het geval de helft van dit investeringsvolume van f 700 mln. via *subsidies* wordt gefinancierd, komt dat overeen met een

financieel beslag op de specifieke uitkering van f 350 mln. Voor de hele periode 1999–2002 is voor de specifieke uitkering in totaal circa f 850 mln. beschikbaar. Indien een groter deel van de accommodaties door instellingen in eigendom wordt ontwikkeld of een groter deel daarvan via subsidies wordt gefinancierd, zal het beslag op de specifieke uitkering navenant hoger zijn.

Vervolgens resteert, in deze redenering, nog eenzelfde bedrag van f 350 mln. waarvoor instellingen financiering moeten zien te vinden. Indien de helft van dit bedrag wordt gefinancierd via te garanderen leningen, zou het waarborgfonds op grond van de eigen zekerheidscriteria moeten beschikken over een garantiekapitaal van circa f 20 mln.

Het bestuur van het waarborgfonds heeft een indicatieve berekening gemaakt van de kapitaalbehoefte van het fonds in relatie tot het geplande investeringsvolume. Op grond daarvan concludeert het waarborgfonds dat een vergroting van het garantiekapitaal met minimaal f 20 mln. nodig is. Gezien het grote aantal aannamen dat aan deze berekening ten grondslag ligt, stelt het waarborgfonds voor te starten met een kapitaalsuitbreiding van f 10 mln. en op grond van een verdere inventarisatie te besluiten over een eventuele verdere vergroting van het garantiekapitaal. In aansluiting daarbij heb ik besloten het waarborgfonds een subsidie van f 10 mln. (f 5 mln. in 1999 en f 5 mln. in 2000) ten behoeve van vergroting van het garantiekapitaal toe te kennen. Op grond van een evaluatie zal halverwege 2000 bekeken worden of het fonds met dit kapitaal zijn taken kan waarmaken.

69

Op welke wijze wordt de expertise bij kinderopvanginstellingen vergroot?

Met het bestuur van het waarborgfonds zal worden overlegd over een vergroting van het garantiekapitaal en in relatie daarmee met de functie en taken van het waarborgfonds. Denkbaar is het waarborgfonds een rol te laten spelen bij het vergroten van de expertise van instellingen op het gebied van accommodatiebeleid.

70

Op welke wijze worden woningcorporaties betrokken bij het doen van investeringen in de kinderopvang?

Op verschillende plaatsen zijn accommodaties voor kinderopvang gebouwd door woningcorporaties. Veelal in samenhang met het ontwikkelen van uitbreidingsof herstructureringsprojecten. De corporatie is eigenaar van de accommodatie voor kinderopvang en verhuurt deze aan de instelling. Ik heb het voornemen om goede voorbeelden te verzamelen en te verspreiden. Daarbij kan gedacht worden aan samenwerking met de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) of de vereniging van woningcorporaties (Aedes).

71

Is inzake het punt van de huisvesting ook overleg gepleegd met het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)? Kan de regering de subsidiemogelijkheden binnen de volkshuisvesting, die ook open zouden (kunnen) staan voor de kinderopvangsector, toelichten?

Er heeft nog geen overleg met het ministerie van VROM plaatsgevonden over de vormgeving van de bouwimpuls. Bij dit overleg zal ook over subsidiemogelijkheden vanuit het ministerie van VROM worden

gesproken. Bijvoorbeeld vanuit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV).

72

Kan de regering ingaan op het nut en de noodzaak van een imago-campagne voor de kinderopvang om te voorkomen dat de uitbreiding van de capaciteit stagneert door personeelstekort? Is hieromtrent overlegd met de sociale partners en de arbeidsvoorziening in het arbeidsmarkt-convenant? Is ook het onderwijsveld over dit knelpunt geconsulteerd?

Een antwoord hierop is gegeven in het antwoord op vraag 1.

73

Kunnen problemen ontstaan wanneer de Wet basisvoorziening kinderopvang pas ingaat in 2002 en de tijdelijke bepalingen met betrekking tot de kwaliteitseisen in de Welzijnswet slechts tot eind 2000 van kracht zijn.

Op dit moment is de kwaliteit van de kinderopvang geregeld in het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang. Dit besluit vindt zijn basis in artikel 20 van de Welzijnswet 1994. De gemeenten hebben hun kwaliteitsverordeningen op dit Tijdelijk besluit gebaseerd. Het Tijdelijk besluit vervalt met ingang van 1 januari 2001, aangezien ingevolge artikel 22, derde lid, van de Welzijnswet 1994, artikel 20 van die wet per die datum komt te vervallen. Ook de wettelijke verplichting van de gemeente om het toezicht te regelen vervalt dan. Ik ga er van uit dat de Wet basisvoorziening kinderopvang dan nog niet van kracht is.

Om te voorkomen dat er een gat valt tussen het aflopen van artikel 20 van de Welzijnswet en het van kracht worden van de Wet basisvoorziening kinderopvang, is het gewenst artikel 22 van de Welzijnswet zodanig te wijzigen, dat artikel 20 niet komt te vervallen en dat daarmee tevens het Tijdelijk besluit in ieder geval doorloopt tot en met het in werking treden van de Wet basisvoorziening kinderopvang. Ik heb dan ook de procedure in gang gezet om te komen tot aanpassing van artikel 22 van de Welzijnswet. Een daartoe strekkend wijzigingsvoorstel zal aan uw Kamer worden voorgelegd.

74

Waarom wordt gekozen voor de gemeente als toezichthouder?

In de Welzijnswet 1994 is gekozen voor de gemeente als toezichthouder. Dat was een bewuste en breed gedragen keuze. Tijdens het overleg met uw Kamer rond de totstandkoming van de Welzijnswet en het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang is daarbij diepgaand stil gestaan. Het toen gekozen systeem is vervolgens geëvalueerd door mijn voorgangster, waarbij is geconcludeerd dat het in grote lijnen goed voldoet.

Sindsdien is gewerkt aan verdere verbetering van dit systeem. Er is geen reden dit nu overboord te gooien en te kiezen voor een geheel ander systeem dat bijvoorbeeld landelijk wordt georganiseerd. Ik vind het ook belangrijk dat het toezicht lokaal plaats blijft vinden onder verantwoordelijkheid van de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat. Daar heeft men het beste zicht op eventuele tekortkomingen of het bestaan van instellingen zonder vergunning en kunnen signalen snel worden opgepikt. Bij het toezicht mag overigens geen sprake zijn van belangentegenstellingen, bijvoorbeeld omdat de gemeente naast toezichthouder ook subsidiegever is. Daarom wordt er met de VNG gewerkt aan een model waarin de rol van de gemeente helder wordt gedefinieerd.

75

Kan de regering inzicht geven in de hoogte van de huidige kosten van het toezicht door gemeenten?

De hoogte van de huidige kosten van het toezicht door de gemeenten (in 91% van de gevallen uitgevoerd door de GGD), alsook de wijze waarop de GGD daarvoor betaling ontvangt respectievelijk kosten in rekening brengt bij de instellingen, vertonen onderling grote variatie. Noch de regering noch de VNG beschikt op dit moment overigens over een totaal overzicht. Ik wil de komende maanden benutten om onderzoek te laten doen naar de vraag welke kosten in dit verband reëel zijn (vooral ook wat de extra kosten zijn in verband met de capaciteitsuitbreiding ten opzichte van de huidige situatie) en op welke wijze deze kosten het beste kunnen worden gefinancierd.

Vragen D66-fractie

76

Er wordt geschreven over «een gestaag toenemende vraag naar meer en betere kinderopvang», onder andere in het onderwijs en de zorg. Heeft de regering rekening gehouden met deze toename wat betreft het wegwerken van de wachtlijsten?

Er is niet gekeken naar sectorspecifieke ontwikkelingen. De omvang van de benodigde capaciteitsuitbreiding is gebaseerd op een raming van het Centraal Planbureau waarin in algemene zin en voor de langere termijn is gekeken naar ontwikkelingen in de arbeidsparticipatie en arbeidsduur van vrouwen met minderjarige kinderen, de arbeidsduur van mannen en het aantal kinderen. Zie ook vraag 3.

77

Is het mogelijk een nauwkeurig inzicht te verschaffen in de werkelijke omvang van de wachtlijsten? Kan de regering een overzicht geven van de huidige wachtlijsten per regio en per sector?

Over de omvang van de wachtlijsten bestaan globale, landelijke gegevens. Een uitsplitsing per regio of per sector is niet mogelijk. Wel kan een onderscheid worden gemaakt naar leeftijdscategorie. Het aantal van ongeveer 40 000 kinderen dat genoemd is in het antwoord op vraag 37 bestaat uit 32 000 kinderen in de leeftijd van 0–4 jaar en 8 000 kinderen in de leeftijd van 4–12 jaar. Bij deze gegevens is enige voorzichtigheid op zijn plaats. Zoals in het antwoord op vraag 37 is aangegeven, is geen rekening gehouden met dubbeltellingen. Evenmin wordt rekening gehouden met het feit dat circa de helft van de kinderen uit de opvang voor 0–4 jarigen zal doorstromen naar de buitenschoolse opvang.

78

Wat verstaat de regering onder «verbetering van de structuur van de sector»?

In het antwoord op vraag 40 is aangegeven welke structuurverbeteringen voor de korte termijn worden beoogd.

79

Welke voorwaarden dienen volgens de regering door de gemeenten te worden vervuld? Zijn de middelen, die aan de gemeenten via een specifieke uitkering beschikbaar worden gesteld, voldoende om aan die voorwaarden te voldoen, of dienen zij ook eigen middelen in te zetten? Wat gebeurt als gemeenten er niet in slagen die voorwaarden te vervullen?

Van gemeenten wordt een actieve, sturende en voorwaardenscheppende rol verwacht in de uitbreidingsoperatie. De term voorwaardenscheppend is in een brede betekenis van het woord gebruikt. Een opvangplaats is gerealiseerd indien de ruimtelijke, organisatorische en personele voorzieningen zijn getroffen. Op deze punten spelen gemeenten in meerdere of mindere mate een rol. Enkele voorbeelden zijn de taken van een gemeente op het gebied van de ruimtelijke ordening, een actieve bijdrage in het vinden van geschikte locaties voor kinderopvangvoorzieningen, het zich ervan verzekeren dat er een deugdelijke kinderopvangorganisatie is, het toezien op de kwaliteit en niet in de laatste plaats het financieren van de kinderopvang. Om ervoor te zorgen dat gemeenten de vereiste rol op zich nemen, worden de beschikbare middelen in de komende periode ingezet door middel van een specifieke uitkering.

In totaal is er in de periode tot en met 2002 bijna 850 mln. beschikbaar. De rijksbijdrage voor 71 000 nieuwe plaatsen bedraagt gemiddeld 12 000,- per plaats, conform de Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang die binnenkort van kracht wordt. Of deze bijdrage voldoende hoog is, hangt van een aantal factoren af. Gemeenten hebben voldoende beleidsvrijheid om invloed uit te oefenen op deze factoren. In de praktijk is die vrijheid niet onbegrensd. Aan de berekening van de capaciteit die met het totaal beschikbare budget kan worden opgezet, ligt een aantal veronderstellingen ten grondslag, zoals de verhouding tussen capaciteit voor 0-4 en 4-12 jarigen (40/60), de verhouding tussen subsidieplaatsen en bedrijfsplaatsen (45/55) en de hoogte van de ontvangen ouderbijdragen. Het hanteren van andere verhoudingen bij het opstellen van een gemeentelijk uitbreidingsplan heeft uiteraard consequenties voor de financiële structuur. Zo leidt bijvoorbeeld een keuze voor meer opvang voor 0-4 jarigen tot een hoger kostenniveau, terwijl een keuze voor meer bedrijfsplaatsen tot een lager kostenniveau leidt. Het is dus mogelijk dat gemeenten ook eigen middelen dienen in te zetten om de capaciteitsuitbreiding te realiseren en in stand te houden.

Voor zover een gemeente er niet in slaagt de voorwaarden te vervullen en derhalve de capaciteitsuitbreiding niet realiseert, zal die gemeente een lagere uitkering ontvangen. De uitkering wordt immers vastgesteld aan de hand van het aantal opvangplaatsen dat op 31 december 2002 gerealiseerd zal zijn.

80

Welke gevolgen kunnen de regelingen zoals aangekondigd in de nota «Op weg naar een nieuw evenwicht tussen Arbeid en zorg» hebben voor de kinderopvangcapaciteit, zoals partiële arbeidsplicht voor alleenstaande ouders in de bijstand en de Wet aanpassing arbeidsduur?

Een partiële arbeidsplicht voor eenoudergezinnen in de bijstand met kinderen jonger dan 12 jaar is één van de beleidsopties in de genoemde nota. Mocht een dergelijke arbeidsplicht in de toekomst van kracht worden, dan wordt geraamd dat de arbeidsmarktparticipatie van eenoudergezinnen structureel toeneemt met 600 personen die gemiddeld 24 uur per week gaan werken. (Naar verwachting heeft de maatregel vier jaar nodig voordat dit effect zijn structurele niveau bereikt). Uitgaande van 1,5 kind per gezin zou de benodigde kinderopvangcapaciteit dan met 900 x 24 uur toenemen. Opgemerkt dient te worden dat deze uitbreiding op een budgettair neutrale wijze kan worden vormgegeven, aangezien er sprake is van vrijval van bijstandsgelden. De uitbreiding zal ten laste komen van de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang voor alleenstaande ouders. De verwachting is dat er enige verschuiving van opvang van 4-12 jarigen richting 0-4 jarigen zal optreden.

In zijn algemeenheid kan de behoefte aan kinderopvang toenemen, wanneer werknemers op grond van de Wet aanpassing arbeidsduur een verzoek tot vermeerdering van hun arbeidsduur indienen. Evenzeer kan de behoefte aan kinderopvang afnemen wanneer werknemers een verzoek tot vermindering van de arbeidsduur indienen.

81

Waarom zijn sociale partners en ouders in de bestaande overlegstructuren niet vertegenwoordigd?

In het reguliere overleg op het terrein van jeugdbeleid zijn met name de andere overheden en instellingen vertegenwoordigd. Aangezien voor het kinderopvangbeleid daarnaast ook andere partijen relevant zijn (sociale partners, ouders) wordt voor de kinderopvang afzonderlijk in die samenstelling overlegd.

82

Wordt opvang geregeld voor kinderen vanaf 12 jaar tot 16 jaar?

Als onderdeel van het programma «Tieneropvang» wordt deze kabinetsperiode geëxperimenteerd met de opvang van jongeren van 12 tot 16 jaar. Pilotprojecten moeten inzicht geven in de manieren waarop en de condities waaronder tieneropvang in Nederland vorm kan worden gegeven. Deze gegevens dienen als basis voor een begin 2002 te formuleren toekomstperspectief op de tieneropvang ten behoeve van politieke besluitvorming.

83

De motie Wolffensperger behelst f 35 mln. op jaarbasis, maar in de tabel op bladzijde vier worden onder de structurele middelen echter steeds wisselende bedragen genoemd, variërend van f 22 tot f 32 mln. Kan de regering deze tabel toelichten?

In tabel 1 op bladzijde 4 worden alleen de bedragen genoemd die beschikbaar zijn voor de uitbreiding van de kinderopvang voor 0–12 jarigen; het experimentele tieneropvangbeleid voor 12–16 jarigen valt buiten dit kader. Het grootste deel van het structurele bedrag van 35 mln. dat naar aanleiding van de motie Wolffensperger beschikbaar is gekomen, wordt ingezet voor de uitbreiding van buitenschoolse opvang voor kinderen van 4–12 jaar (kamerstukken II 1997–1998, 25 457, nr. 3). De desbetreffende bedragen zijn opgenomen in tabel 1. Daarnaast wordt een deel van deze 35 mln. aangewend voor de ontwikkeling van tieneropvang voor kinderen van 12–16 jaar. De voor tieneropvang gereserveerde middelen lopen op van 2 mln. in 1998, via 5 mln. in 1999 tot 10 mln. vanaf 2000. Tenslotte wordt een klein deel van het structurele bedrag van 35 mln. ingezet voor onderzoek, evaluatie en werkontwikkeling voor buitenschoolse opvang en tieneropvang: 1 mln. per jaar van 1998 t/m 2000 en 3 mln. vanaf 2001.

84

Wat verstaat de regering onder «inzet steunfuncties»?

In de provincies en grote steden functioneren organisaties die het uitvoerend werk op het terrein van welzijn en zorg ondersteunen. Zij spelen onder meer een rol bij deskundigheidsbevordering en de implementatie van nieuwe methoden en modellen. Ook bij de uitbreiding van de kinderopvang kunnen deze organisaties een rol spelen.

85

Wat gebeurt er als uit het onderzoek inzake de ouderbijdragen naar voren komt dat de capaciteitsuitbreiding in grote mate afwijkt van het landelijk gemiddelde van 37%, waar nu vanuit wordt gegaan?

Het huidige gemiddelde aandeel van ouders in de kosten van subsidieplaatsen bedraagt 37%. Deze praktijk is uitgangspunt bij de berekening van de capaciteitsuitbreiding. Indien op grond van het onderzoek naar de ouderbijdragen zou worden besloten tot tariefaanpassingen die tot een lager ouderlijk aandeel leiden, zal de capaciteitsuitbreiding die met gemeenten is overeengekomen, dienovereenkomstig moeten worden bijgesteld.

86

Wat zijn de exacte cijfers van het aantal beschikbare plaatsen in de kinderopvang?

Uit de SGBO-monitor (zie ook vraag 37) komt naar voren dat er eind 1997 89 224 plaatsen in de kinderopvang beschikbaar waren, verdeeld over 66 085 plaatsen voor 0–4 jarigen en 23 139 plaatsen voor 4–12 jarigen. Uitgesplitst naar financieringswijze gaat het om 27 646 subsidieplaatsen, 37 819 bedrijfsplaatsen, 9 147 particuliere plaatsen en 4 430 plaatsen in het kader van de SZW-regeling voor alleenstaande ouders.

87

Waarom maakt de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang 1997–2000 onderdeel uit van de totale uitbreiding van de kinderopvang? Is deze regeling niet reeds voor het regeerakkoord in werking getreden?

De door het vorige kabinet getroffen regeling voor de uitbreiding van de buitenschoolse opvang met 26 000 plaatsen loopt tot eind 2000. Deze regeling heeft dus slechts een tijdelijk karakter. In een vervolg was niet voorzien, terwijl de financiële gevolgen voor gemeenten structureel van aard zijn. Om die reden wordt een deel van de bij het regeerakkoord ter beschikking gekomen financiële impuls voor de kinderopvang ingezet voor de structurele doorloop van deze in 1997 in gang gezette uitbreiding.

88

De verruiming van de fiscale faciliteiten heeft als doel het verlagen van de drempel voor het gebruik van kinderopvang voor ouders en het geven van een prikkel aan werkgevers faciliteiten voor kinderopvang aan te bieden. Moet niet evenzeer worden bewerkstelligd dat voor de kinderopvang een normale «markt» ontstaat tussen efficiënt werkende opvangaanbieders en voldoende koopkrachtige opvangvragers? Is het primair inzetten van de fiscale middelen voor de werkende ouders niet het meest effectief?

Een belangrijk knelpunt in de kinderopvang is het feit dat er veel vraag, maar onvoldoende aanbod is. Dat blijkt alleen al uit de wachtlijsten. In dat opzicht is er (nog) geen sprake van een «normale markt». De ervaring heeft uitgewezen dat voor het laten ontstaan van nieuwe capaciteit een gerichte impuls aan het aanbod de meest efficiënte weg is. Om die reden heeft het kabinet voor deze uitbreidingsperiode gekozen voor een combinatie van maatregelen, gericht op de vraag- en aanbodzijde.

89

Kan de regering toelichten wat de (uitvoeringstechnische) bezwaren zijn van omlegging van de financieringsstromen bij invoering van een fiscaal model voor de kinderopvang? Wat is het bezwaar om dit model (model C, zie bijlage 2) mee te nemen bij de herziening van het belastingstelsel?

In de huidige structuur betalen ouders voor het gebruik van kinderopvang een inkomensafhankelijke bijdrage aan de instelling of aan de werkgever. Een fiscaal model voor de kinderopvang betekent in grote lijnen dat ouders in eerste instantie zelf de volledige kostprijs van de opvang (circa f 19 000,-) gaan betalen – tegenover een inkomensafhankelijke ouderbijdrage nu – en vervolgens via de fiscus afhankelijk van hun inkomen een deel van de kosten terug kunnen krijgen. Een aantal uitvoeringstechnische vraagstukken is bij een dergelijke omzetting aan de orde. Ten eerste speelt de vraag of het mogelijk is via de fiscaliteit tot inkomensprijsen te komen die vergelijkbaar zijn met de huidige tabel. Dit vergt dat de fiscus in bepaalde gevallen aan werknemers netto meer verstrekt dan is ontvangen. Noch met het huidige instrumentarium, noch met de heffingskortingen die thans zijn voorzien is dit het geval. Daarnaast is een belangrijke vraag of en op welke wijze voorfinanciering door ouders van de volledige kostprijs mogelijk is.

90

Hoeveel van de 100 mln. die beschikbaar is voor de periode 2001 en 2002 zal rechtstreeks worden ingezet ten behoeve van faciliteiten voor werkende ouders en zelfstandigen?

In de periode 1999–2002 is voor fiscale stimuleringsregelingen voor ouders en werkgevers een bedrag beschikbaar dat oploopt tot structureel f 150 mln. in 2002. Met ingang van 1999 is f 25 mln. ingezet voor verhoging van de afdrachtsvermindering kinderopvang in het kader van de WVA. In 2000 zal f 50 mln. worden gebruikt voor de verhoging van het plafond in de buitengewone lastenaftrek. Voor 2001 wordt het percentage in de WVA opnieuw verhoogd. Hiervoor is additioneel f 50 mln. beschikbaar. Voor 2002 rest dan nog een impuls van f 25 mln. Zie ook het antwoord op vraag 53.

91

Wat is het budgettair effect van invoering van de WVA met een vaste werkgeversbijdrage?

Het budgettair effect van invoering van de WVA met een vaste werkgeversbijdrage is primair afhankelijk van de hoogte van die vaste bijdrage. Een dergelijk systeem komt overeen met model A in bijlage 2 bij de nota. Bij een vaste werkgeversbijdrage van ongeveer 35% van het tarief voor een opvangplaats zijn de kosten van invoering van dit model bij het huidige gebruik geraamd op ongeveer f 50 mln. De kosten voor de uitbreiding per 10 000 opvangplaatsen komen neer op circa f 35 mln.

92

Is het de bedoeling van de regering geweest de bijdrage van 35% van de werkgevers in de kosten voor een opvangplaats wettelijk vast te leggen als minimumpercentage?

Gelijktijdig met de uitbreiding van de bestaande faciliteiten wordt bezien of kan worden gekomen tot een uniform systeem met een vaste bijdrage, zoals voorzien in het Regeerakkoord. Een beslissing op de vraag of de omvang van de bijdrage al dan niet wettelijk geregeld wordt, is op dit moment niet aan de orde.

93

Waarom heeft de regering niet ervoor gekozen het budgettair beslag dat samenhangt met het ophogen van het WVA-percentage per 2001 in te zetten voor verdere verruiming van de buitengewone lastenaftrek?

Zoals aangegeven in de beleidsnota geldt ten aanzien van de verruiming van de buitengewone lastenaftrek in 2000 het uitgangspunt dat het huidige plafond van f 11 053,- voor de aftrekbare uitgaven wordt verhoogd naar het niveau van de feitelijke kostprijs (indicatief: f 19 050,-). Het ligt niet in de rede het plafond vervolgens te verhogen tot boven het niveau van de feitelijke kostprijs. Daarnaast worden bij de voorgestelde verdeling de middelen voor de fiscale impuls op een evenwichtige manier ingezet voor zowel werkgevers als werknemers.

94

Welke ondersteunende maatregelen wil de regering nemen ter bevordering van de marktwerking in de kinderopvang, gezien het feit dat zij een openbare aanbesteding als een te zwaar middel kwalificeert?

Een verplichting tot openbare aanbesteding vindt het kabinet een te zwaar instrument. Doel is het verkrijgen van meer transparantie in het proces van toedelen van subsidies door gemeenten. Openbare aanbesteding is daarvoor één van de mogelijke middelen.

Zie ook vraag 59. Het hanteren van procedures die dat doel kunnen bewerkstelligen, zal worden ondersteund door middel van informatie, begeleiding en onderzoek. Ik zal in overleg met de VNG bepalen welke ondersteuning het meest gewenst is.

95

De regering wil één tabel ouderbijdragen die elke opvangvorm omvat, maar niet alle vormen van opvang zijn toch even duur?

Het kabinet streeft niet naar één enkele tabel, maar naar één systeem waarmee in individuele gevallen de hoogte van de ouderbijdrage berekend kan worden. Uiteraard spelen daarbij de kosten van de opvang een rol. Zo kan gedacht worden aan een tabel met ouderbijdragen die een inkomensafhankelijk percentage van de kostprijs vormen. Over de vormgeving van dit systeem kan pas een beslissing worden genomen, zodra de resultaten van het onderzoek naar het ouderbijdragesysteem bekend zijn. Zie tevens de antwoorden op vraag 64 en vraag 66.

96

Aan welke flankerende maatregelen denkt de regering om de benodigde 10 000 extra arbeidskrachten te krijgen?

Zie het antwoord op vraag 1.

Vragen GroenLinks

97

Hoe ziet de regering de samenhang tussen kinderopvang en het lokale jeugd- en onderwijsbeleid? Welke concrete linken met ander beleid ziet de regering, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van de brede school?

Het kabinet is van mening dat ontwikkelingen in de kinderopvang (groei, vernieuwing, kwaliteitsimpuls en uitbreiding leeftijdsgroepen) een goede afstemming met het lokale jeugd- en onderwijsbeleid noodzakelijk maken. De feitelijke aansluiting van school- en opvangtijden, maar ook de inhoudelijke afstemming en het gebruik maken van elkaars expertise zijn hier voorbeelden van. Het Brede Schoolconcept is gericht op het inrichten van een lokaal netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rondom jeugd en gezin. Kinderopvang is één van de voorzieningen uit dit netwerk.

98

Wordt de kinderopvang van mensen die vrijwilligerswerk doen en niet-werkenden meegenomen in de Wet basisvoorziening kinderopvang?

Besluitvorming over welke doelgroepen opgenomen zullen worden in de Wet basisvoorziening kinderopvang heeft nog niet plaats gevonden. Zie ook het antwoord op vraag 16 en vraag 25.

99

Welke voordelen en nadelen zijn verbonden aan het huidige financieringsmodel met een verdeling tussen subsidie- en fiscale middelen? Waarom is voor deze systematiek gekozen?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in de antwoorden op vraag 11 en vraag 24.

100

Met welke partijen in de kinderopvang wordt overlegd?

Overlegpartijen voor het kinderopvangbeleid zijn: VNG, sociale partners, werkgeversorganisaties, ouderorganisatie. Zie ook het antwoord op vraag 81.

101

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek naar de ouderbijdragen en de toegankelijkheid van de kinderopvang? Is het mogelijk de uitkomsten van het onderzoek naar de Kamer te sturen voordat de Wet basisvoorziening kinderopvang wordt besproken?

Zoals is gemeld in het antwoord op vraag 64 komen de resultaten van het onderzoek naar het ouderbijdragensysteem, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan de toegankelijkheid voor lage en middeninkomens, in het voorjaar van 2000 beschikbaar. Op basis daarvan zal een nieuw ouderbijdragensysteem worden ontwikkeld. Uiteraard wordt uw Kamer op een zodanig moment op de hoogte gesteld van de uitkomsten van dit onderzoek, dat deze een rol kunnen spelen bij het verdere overleg en de besluitvorming.

102

Hoe is het uiteindelijke cijfer van de uitbreidingscapaciteit f 71 000 plaatsen te rijmen met het voornemen van een verdubbeling van de capaciteit zoals in het regeerakkoord is aangekondigd, te weten 89 000 plaatsen?

Een capaciteitsuitbreiding met 71 000 plaatsen komt inderdaad lager uit dan de verdubbeling van de capaciteit waar het Regeerakkoord over spreekt. Er heeft een wijziging plaatsgevonden in de berekeningswijze van het aantal plaatsen en een aanpassing van de prijs per kindplaats (verhoging), waardoor de verdubbeling niet geheel gerealiseerd kan worden. Overigens komt de behoefte van het CPB hier dichterbij in de buurt en mag ook uit het SGBB-onderzoek de conclusie getrokken worden dat de voorziene uitbreiding de kinderopvang op een adequaat niveau brengt. Een capaciteitsverdubbeling zou een uitbreiding met 89 000 plaatsen betekenen. Het aantal van 71 000 plaatsen acht ik een haalbaar aantal, gelet op het beschikbare budget, de veronderstelde financiële inzet van andere partijen en de productiecapaciteit van gemeenten en instellingen. Om die reden heb ik in de Beleidsnota kinderopvang beargumenteerd weergegeven waarom gekozen is voor een uitbreiding met 71 000 plaatsen boven een letterlijke verdubbeling van de capaciteit.

103

Op grond van welke demografische gegevens is gekozen voor de 40/60 verhouding voor resp. kinderopvang en naschoolse opvang? Is de aangekondigde uitbreiding voldoende om de babyboom de komende jaren op te vangen? Zijn in de aangekondigde wet middelen gereserveerd voor de tussenschoolse opvang? Zo nee, waarom niet?

Een onderbouwing voor de verhouding 40/60 voor opvang 0–4 en 4–12 jarigen is gegeven in het antwoord op vraag 3. In het budget voor capaciteitsuitbreiding zijn geen middelen gereserveerd voor tussenschoolse opvang. Naar de huidige wetgeving valt deze opvang onder verantwoordelijkheid van het onderwijs. In inhoudelijke en praktische zin zijn uiteraard relaties te leggen met buitenschoolse opvang. Om die reden zal bij het opstellen van de Wet basisvoorziening kinderopvang gekeken worden naar de positie van de tussenschoolse opvang.

Tussenschoolse opvang kan – net als opvang vóór schooltijd en gedurende verlengde openingstijden – een integraal onderdeel zijn van een buitenschoolse opvangplaats. In situaties waarin een integraal aanbod van buitenschoolse opvang wordt gedaan, kunnen derhalve de uren tussenschoolse opvang meetellen binnen een buitenschoolse opvangplaats voor het bepalen van het totaal aantal uren van een opvangplaats.

104

Waarom is de verdubbelde capaciteit van 71 000 plaatsen in de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang meegeteld, terwijl deze plaatsen bij het vaststellen van de nulsituatie niet zijn meegeteld?

Op grond van de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang zijn sinds eind 1997 circa 26 000 plaatsen buitenschoolse opvang in voorbereiding. De Tijdelijke stimuleringsmaatregel regelt de totstandkoming van die plaatsen, maar niet de structurele financiering daarvan. Via de budgetten die op grond van het Regeerakkoord beschikbaar zijn gekomen en de bijbehorende financieringssystematiek wordt de structurele voortzetting van deze plaatsen mogelijk gemaakt. Om die reden maken deze plaatsen deel uit van de uitbreiding die eind 2002 gerealiseerd moet zijn. De 26 000 plaatsen buitenschoolse opvang zijn bij de nulsituatie voor buitenschoolse opvang (de situatie per 31 december 1996) niet meegeteld, aangezien de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang pas daarna (eind 1997) van kracht werd.

105

Hoe zal de financiering van de kinderopvang in de gemeenten verlopen? Hoe worden de capaciteitsafspraken gemaakt? Wordt van de gemeenten een plan van aanpak en outputcijfers verwacht? Wat zijn de criteria voor toekenning van de middelen? Krijgen de gemeenten pas middelen toebedeeld nadat zij plannen hebben ingeleverd of krijgen alle gemeenten ongeacht de plannen een bepaald bedrag toebedeeld?

De beoogde uitbreidingsimpuls 1999–2002 voor de kinderopvang verloopt grotendeels analoog aan die in de jaren 1990–1995 en 1997–2000. De ervaring leert dat de gemeentelijke overheden op basis van een in de gemeenteraad vastgesteld plan de aan hen toegewezen capaciteitsuitbreiding aanvragen en vervolgens gaan realiseren. Daaraan vooraf gaat veelal een analyse van de plaatselijke behoefte en overleg met betrokken organisaties. Dat proces is in gang gezet met de voorlopige opgave van de te ontvangen uitkering die 30 juli 1999 aan de Nederlandse gemeenten is verzonden. Zoals in de brief van 8 juni 1999 (kamerstukken II 1998–1999, 26 587, nr. 1) staat aangegeven, is in de laatste jaren steeds meer ervaring

opgedaan – ook in de kinderopvang – met openbare inschrijving van de beschikbare subsidiemiddelen op basis van een bestek of programma van eisen. Het kabinet acht dit een gewenste ontwikkeling en zal dit actief bevorderen. Met de VNG wordt overleg gevoerd over een concreet plan van aanpak waarmee gemeenten op dit punt gestimuleerd en ondersteund gaan worden.

De wijze waarop de middelen aan gemeenten worden toegekend verloopt in twee stappen. Allereerst worden de beschikbare middelen over de gemeenten verdeeld aan de hand van enkele maatstaven uit de gemeentefondssystematiek. Per gemeente wordt de hoogte van de uitkering en het aantal te realiseren opvangplaatsen berekend. Elke gemeente kan in ieder geval in aanmerking komen voor de aldus berekende uitkering.

De tweede stap is de aanvraagprocedure. Gemeenten zijn in de gelegenheid een uitkering aan te vragen voor minder, evenveel of meer opvangplaatsen dan waarvoor ze volgens de eerste stap in ieder geval in aanmerking komen. De opvangplaatsen die overblijven omdat er gemeenten zijn die minder aanvragen of geen aanvraag doen, worden volgens een vastgestelde verdeelwijze verdeeld over gemeenten die meer aanvragen. Gemeenten worden na afloop van de stimuleringsperiode afgerekend op het aantal gerealiseerde plaatsen. Daarmee zijn de capaciteitsafspraken bindend.

106

Welke vrijheden hebben gemeenten bij het verruimen van de capaciteit van kinderopvangplaatsen?

De stimuleringsregeling (Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang) is zo opgezet dat gemeenten optimale ruimte wordt geboden de uitbreiding in hun gemeenten te realiseren. Lokale verschillen vergen een goede invulling van de regiemogelijkheden door gemeenten. Deze ruimte heeft onder meer betrekking op:

- de omvang van de capaciteitsuitbreiding. Gemeenten bepalen zelf voor hoeveel opvangplaatsen zij een uitkering aanvragen. In het antwoord op vraag 105 is reeds ingegaan op de aanvraagprocedure;
- de verhouding tussen het aantal te realiseren plaatsen buitenschoolse opvang en dagopvang. Daarbij wordt wel uitgegaan van een verhouding tussen buitenschoolse opvang en dagopvang van 60:40;
- de keuze tussen opvang in kindercentra of via gastouderopvang;
- het tempo van de uitbreiding.

107

Op basis waarvan kan worden aangenomen dat met de toegekende middelen de vereiste plaatsen in de kinderopvang gerealiseerd zullen worden door de gemeenten?

In vrijwel alle gemeenten is er kinderopvang. De toename van deze behoefte is een majeure maatschappelijke ontwikkeling. Bijna alle gemeenten nemen deel aan de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang. Deelname geschiedt op basis van vrijwilligheid via een aanvraagprocedure (zie vraag 105). De ervaringen met de stimuleringsmaatregelen in de periode 1990 tot en met 1995 wijzen uit dat gemeenten zich met succes inzetten om uitbreiding van kinderopvang te realiseren. Bij de uitbreiding wordt gemeenten zoveel mogelijk beleidsvrijheid geboden (zie vraag 106). Er is een tussentijdse herverdeling van middelen voor zover gemeenten aangeven de capaciteitsafspraken niet na te kunnen komen. Na afloop van de stimuleringsperiode worden gemeenten afgerekend op het aantal gerealiseerde opvangplaatsen. Er is voorzien in

voldoende structurele financiering vanaf 2003. Op basis van bovenstaande kan worden aangenomen dat gemeenten de vereiste plaatsen zullen realiseren.

108

Op basis waarvan kan worden aangenomen dat met de fiscale stimuleringsmaatregelen de vereiste plaatsen in de kinderopvang gerealiseerd zullen worden door werkgevers?

De krapte op de arbeidsmarkt wordt steeds meer voelbaar, ook voor werkgevers. Een krachtig wervingsbeleid veronderstelt derhalve dat meer en ruimere regelingen worden getroffen voor de kosten van kinderopvang. In het voorjaarsoverleg d.d. 16 juni 1999 tussen kabinet en sociale partners is de intentie uitgesproken in cao's te komen tot meer en ruimere afspraken op het gebied van de kinderopvang. Tevens wordt het als gevolg van de verhoging van het percentage voor de afdrachtsvermindering kinderopvang goedkoper om werknemers kinderopvang aan te bieden. Het kabinet verwacht dat de combinatie van deze factoren werkgevers ertoe zal bewegen niet-gesubsidieerde opvangplaatsen te realiseren.

109

Zal de regeling voor de bijdrage van werkgevers aan kinderopvang bij sommige bedrijven in het midden- en kleinbedrijf niet tot te zware lasten kunnen leiden? Hoe staat de regering tegenover het stellen van een maximum aan de werkgeversbijdrage gerelateerd aan de omzet?

Voor de korte termijn ziet het kabinet af van een systeem met een vaste werkgeversbijdrage per opvangplaats. Wel wordt bezien of voor de periode daarna kan worden gekomen tot een uniform financieringssysteem met een vaste bijdrage, zoals voorzien in het Regeerakkoord. In dat verband zal uiteraard worden gediscussieerd over de omvang van een eventuele vaste bijdrage, en de wijze waarop zo'n bijdrage wordt vastgesteld.

110

Op welke wijze wordt de toegankelijkheid van de kinderopvang gewaarborgd? Hoe verhoudt zich dit tot het introduceren van marktwerking in deze sector?

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het lokale kinderopvangbeleid en daarmee ook voor de beschikbaarheid en toegankelijkheid van subsidieplaatsen. In die situatie verandert niets, indien subsidieplaatsen aan instellingen worden toebedeeld op basis van openbare inschrijving.

111

Hoe staat de regering tegenover het invoeren van een keurmerk voor kinderopvang?

De regering staat positief tegenover het dit voorjaar ingevoerde keurmerk voor de kinderopvang en heeft de ontwikkeling van het kwaliteitsstelsel dat daaraan ten grondslag ligt ook in belangrijke mate gesubsidieerd. De instellingen voor kinderopvang hebben gekozen voor een systeem van vrijwillige zelfevaluatie en certificering door onafhankelijke derden zoals dat ook in andere sectoren, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg, steeds meer gebruikelijk wordt. Ik vind het van groot belang dat instellingen worden geprikkeld om zelf systematisch te werken aan de eigen kwaliteit. Een landelijk erkend keurmerk geeft bovendien zekerheid aan de klant dat men te maken heeft met een instelling voor kinderopvang die zijn zaken goed op orde heeft.

Het stelsel is vrijwillig, waardoor er altijd instellingen buiten de certificering zullen blijven. Een systeem van basis-kwaliteitseisen voor alle instellingen en toezicht daarop door de overheid blijft dan ook noodzakelijk.

112

Wordt de zogenaamde regeling Kinderopvang alleenstaande ouders voor alleenstaande ouders geïntegreerd in de Wet basisvoorziening kinderopvang? Zo ja, is de regering bereid de eigen bijdrage in deze regeling, die sommige gemeenten heffen, af te schaffen?

Op dit moment is het nog te vroeg om aan te geven of de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders in de bijstand kan worden geïntegreerd in de voorgenomen Wet basisvoorziening kinderopvang. Er wordt op termijn wel naar integratie gestreefd. Het is de bedoeling eind 2000 betreffend wetsontwerp bij de Tweede Kamer in te dienen.

De Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders is een uitstroombepaling voor alleenstaande ouders in de bijstand; de Wet basisvoorziening kinderopvang zal het totale terrein van kinderopvang omvatten (capaciteit, kwaliteit, financiering). Bij de voorbereiding van deze wet zal onder andere ten behoeve van de uniformiteit van regelingen bezien worden of het mogelijk is (en zo ja, hoe) de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders in de Wet basisvoorziening kinderopvang te incorporeren. Alsdan zal ook worden bekeken of de huidige manier van omgaan met de ouderbijdrage in de regeling voor alleenstaande ouders kan worden gehandhaafd. Vooralsnog blijft de Regeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders in zijn huidige vorm bestaan. Zie ook het antwoord op vraag 16.

Vragen SP-fractie

113

Hoeveel kinderen in Nederland maken gebruik van de formele kinderopvang en hoeveel kinderen staan op de wachtlijst? Heeft de regering inzicht in de sociaal-economische positie van de ouders van die kinderen? Heeft de regering ook inzicht in het informele circuit?

Bij kinderopvang kan een onderscheid gemaakt worden tussen informele opvang (opvang in het privé circuit) en formele opvang (opvang in georganiseerd verband). Eind 1997 maakten circa 161 000 kinderen gebruik van formele opvang. Er stonden toen circa 40 000 kinderen op de wachtlijst (zie ook vraag 37). Gegevens over de sociaal-economische positie van de ouders van deze kinderen worden niet geregistreerd. Meer inzicht hierin zal beschikbaar komen via het onderzoek naar de ouderbijdragen, dat onlangs is gestart (zie hiervoor het antwoord op vraag 64). Daarin wordt ook gekeken naar achtergrondkenmerken van groepen ouders die al dan niet gebruik maken van kinderopvang. Over het informele circuit zijn weinig onderzoeksgegevens beschikbaar. Het Centraal Planbureau meldt in de Macro-Economische verkenning 1999 dat in 1995 ongeveer 36% van het gebruik van kinderopvang voor 0-4 jarigen uit formele opvang bestond. Voor 4-12 jarigen was dat in 1998 24%.

114

Wat zijn de laatste cijfers inzake wachtlijsten, zo mogelijk uitgesplitst per voorziening (buitenschoolse opvang, kinderdagopvang, gastouderopvang, halve dagopvang) of per leeftijdsgroep (0-4 jaar, 4-12 jaar)? Zijn er aparte

wachtlijsten voor bedrijfsplaatsen en gesubsidieerde plaatsen? Zo ja, kan de regering hier een overzicht van geven?

In het antwoord op vraag 77 is aangegeven dat ongeveer 40 000 kinderen op de wachtlijst staan, te weten 32 000 kinderen in de leeftijd van 0–4 jaar en 8 000 kinderen in de leeftijd van 4–12 jaar. Er zijn geen aparte wachtlijstgegevens beschikbaar voor bedrijfsplaatsen en subsidieplaatsen. Afgaande op ervaringsgegevens kan gesteld worden dat de wachtlijsten voor subsidieplaatsen groter zijn dan voor bedrijfsplaatsen.

115

Zijn in alle gemeenten (gesubsidieerde) mogelijkheden voor kinderopvang en buitenschoolse opvang aanwezig of bestaan voor de buitenschoolse opvang nog witte vlekken? Als er mogelijkheden voor kinderopvang en buitenschoolse opvang zijn, betekent dit dat in die gemeenten geen wachtlijsten zijn voor buitenschoolse opvang?

Van alle gemeenten in Nederland heeft 96% kinderopvang (voor 0–4 en 4–12 jarigen) in de eigen gemeente of in samenwerking met een buurgemeente. De aanwezigheid van kinderopvang wil overigens nog niet zeggen dat in de betreffende gemeente geen wachtlijst zou bestaan.

116

Er wordt geschreven dat «de kinderopvang moet beter worden afgestemd op de zich wijzigende arbeidspatronen van ouders». Hoe ver wil de regering hierin gaan gezien het belang van het kind en met het oog op de ontwikkeling van de 24-uurseconomie en flexibele werktijden?

Het is duidelijk dat wijzigingen in de arbeidspatronen van ouders gevolgen hebben voor de behoefte aan kinderopvang. Uit recente experimenten met 24-uursopvang bleek dat er bij veel ouders niet zozeer behoefte is aan 24-uurs kinderopvang, maar vooral aan meer flexibel gebruik en verlengde openingstijden. De komende periode zal dan ook – in de vorm van onderzoek – aandacht besteed worden aan de gewijzigde behoefte aan kinderopvang. Het vervolgdadvies van de Commissie Dagindeling zal hier zeker bij betrokken worden. Het belang van het kind zal daarbij uiteraard in ogenschouw worden genomen en worden meegewogen. In het belang van het kind gelden bovendien voor alle instellingen voor kinderopvang de kwaliteitseisen van het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang, waarop, zoals bekend, toezicht plaatsvindt door de overheid (in casu de gemeenten).

117

Voor de intensivering van de opvang zijn in deze regeringsperiode extra middelen beschikbaar gesteld, oplopend tot 250 mln. in 2002. Ziet de regering mogelijkheden om dit geld versneld in te zetten?

De inzet van middelen is gekoppeld aan de jaren waarop deze beschikbaar komen. Een versnelde inzet van middelen is daarmee niet mogelijk.

118

Van welke kwaliteitsnormen, met name wat betreft de groepsgrootte en het aantal kinderen per leidster, is uitgegaan bij de vaststelling van de prijs van de opvang voor 0–4 jarigen en 4–12 jarigen?

Bij de vaststelling van de bekostigingsgrondslag van de opvang voor 0–4 jarigen en 4–12 jarigen is uitgegaan van de bestaande wettelijke kwaliteitsnormen zoals vastgelegd in het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang. Daarin zijn onder meer normen voor de omvang van de groepen en de leid(st)er/kind-ratio opgenomen.

119

Bij de berekening van het aandeel van de overheid is uitgegaan van het huidige aandeel van de ouders in de kosten van de opvang. Het is mogelijk dat de hoogte van de tarieven voor lage en middeninkomens naar beneden dient te worden bijgesteld, indien uit het lopende onderzoek blijkt dat dit om reden van toegankelijkheid gewenst is. Zal dit dan ten koste gaan van de capaciteitsuitbreiding?

Zie het antwoord op vraag 66.

120

Waarom verdubbelt het aantal opvangplaatsen niet zoals in het regeerakkoord was aangekondigd? Een uitbreiding met ongeveer 80% zou voldoende zijn voor de toenemende behoefte in de komende jaren en het wegwerken van de wachtlijsten. Het Centraal Plan Bureau heeft berekend dat een uitbreiding van ongeveer 45 000 plaatsen exclusief de wachtlijsten nodig is. Met welke factoren is hierbij rekening gehouden? Is rekening gehouden met een toenemende arbeidsparticipatie, een mogelijke verbetering in de toegankelijkheid door aanpassing van de eigen bijdragen en substitutie vanuit het informele circuit?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in de antwoorden op vraag 3 en vraag 102.

121

De beschikbare middelen worden in de periode tot 2002 via specifieke uitkeringen aan de gemeenten beschikbaar gesteld. Op welke manier wordt gewaarborgd dat met dit geld ook opvang wordt gerealiseerd en hoe wordt de daadwerkelijke realisatie van het aantal extra opvangplaatsen vastgelegd en gecontroleerd?

Zie het antwoord op vraag 107 voor de waarborgen voor het realiseren van de opvangplaatsen.

De daadwerkelijke realisatie wordt vastgelegd in een verklaring van het gemeentebestuur omtrent het aantal gerealiseerde opvangplaatsen. Bij uitkeringen boven de f 250 000,- is bovendien een accountantsverklaring vereist. Daaraan voorafgaand gaat bij de aanvraag van de uitkering een verklaring over de in de regeling vastgelegde peildata van de bestaande situatie.

122

De komende uitbreidingsperiode wordt ervan afgezien de WVA om te vormen naar een systeem met een vaste werkgeversbijdrage. Betekent dit dat voor werkgevers de opvang voor laag betaalde werknemers voorlopig relatief duur blijft? Veroorzaakt dit een probleem in de twee sectoren met toenemende arbeidsmarktproblemen: de gezondheidszorg en het onderwijs?

De komende uitbreidingsperiode blijft de hoogte van de werkgeversbijdrage afhankelijk van de door de werknemer verschuldigde ouderbijdrage, en daarmee van zijn inkomen. Zolang de huidige tariefstructuur gehandhaafd blijft, betekent dat inderdaad dat de opvang voor laag betaalde werknemers de werkgever relatief meer kost dan voor hoger betaalde werknemers. Er zijn geen redenen aan te nemen dat handhaving van de huidige WVA-structuur tot specifieke problemen voor de sectoren onderwijs en zorg leidt.

123

De indruk bestaat dat de hoogte van de tarieven voor lage en middeninkomens een negatieve invloed heeft op het gebruik van de kinderopvang. Zijn er concrete aanwijzingen dat ouders afzien van kinderopvang vanwege de hoogte van de ouderbijdrage?

Op dit moment zijn er geen concrete aanwijzingen dat ouders afzien van kinderopvang vanwege de hoogte van de ouderbijdrage. In het onderzoek naar de ouderbijdragen is de toegankelijkheid voor lage en middeninkomens een punt van aandacht.

124

De gemeenten zijn vrij om het advies van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS-advies) over de ouderbijdragen wel of niet over te nemen. Is de regering van mening dat, gezien de mogelijke toegankelijkheidsproblemen voor lage en middeninkomens, het ongewenst is dat gemeenten hogere tarieven dan de geadviseerde tarieven voor lage en middeninkomens zouden vastleggen?

Indien uit het onderzoek naar de ouderbijdragen blijkt dat er inderdaad toegankelijkheidsproblemen voor lage en middeninkomens zijn, zal het kabinet bezien welke conclusies hieraan verbonden moeten worden. Het is niet mogelijk hierover uitspraken te doen voordat de resultaten van het onderzoek beschikbaar zijn. Vanwege de relatie met het inkomensbeleid streeft het kabinet naar meer uniformiteit in de ouderbijdragen. Onder meer om die reden zal het onderwerp ouderbijdragen geregeld worden in de Wet basisvoorziening kinderopvang.

125

Kan de gemeente de tabellen vaststellen zonder overleg met de betrokken instellingen en oudervertegenwoordiging? Zo ja, vindt de regering dat een gewenste situatie?

Er bestaat voor gemeenten geen verplichting met kinderopvanginstellingen en met vertegenwoordigers van ouders te overleggen over de ouderbijdragentabellen. Gezien de relatie tussen de hoogte van de inkomsten uit ouderbijdragen en het bedrag dat daarnaast als gemeentelijke subsidie nodig is, is het in de praktijk echter vrijwel niet mogelijk de tabel vast te stellen zonder overleg met de instellingen. Het verdient de voorkeur indien daar ook de gebruikers een rol bij kunnen spelen.

126

Op welke manier kan bezwaar aangetekend worden indien een oudervertegenwoordiging het niet eens is met de voorgestelde tabel? Zijn er, behalve de mogelijkheden om bezwaar- en beroepschriften in te dienen, andere mogelijkheden om bezwaar aan te tekenen?

In de huidige situatie is de beroepsgang afhankelijk van de wijze waarop de gemeente de besluitvorming over de ouderbijdragen heeft geregeld. Als deze besluitvorming is vastgelegd in de gemeentelijke kinderopvangverordening, is daarbij vaak ook een procedure voor bezwaar en beroep geregeld. Het betreft dan bezwaren van individuele gebruikers tegen de voor hen vastgestelde bijdrage. Er kan ook gekeken worden naar de rol van de gebruikers als groep bij het totstandkomen van opvangtarieven. Daarbij speelt de relatie tussen gemeente en opvanginstelling. Het hanteren van door de gemeente vastgestelde tarieven voor ouderbijdragen geldt over het algemeen als een voorwaarde voor het ontvangen van subsidie. In die situatie zijn de mogelijkheden tot invloed voor de gebruikersgroep beperkt tot de gebruikelijke wegen voor inspraak bij de lokale politieke besluitvorming. Bij gesubsidieerde instellingen biedt

de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen ouders een mogelijkheid de instelling een advies te geven over de opvangtarieven. Het is overigens de bedoeling om in de Wet basisvoorziening kinderopvang bezwaar- en beroepsmogelijkheden wettelijk te regelen.

127

Kan de regering inzicht geven in welke mate en op welke manier gemeenten afwijken van het VWS-advies? Op welke termijn zal de wettelijke verankering van de ouderbijdragen plaatsvinden? Is de regering van mening dat vanuit het oogpunt van uniformiteit en rechtsgelijkheid zo snel mogelijk een systeem van ouderbijdragen dient te komen?

In 1999 is een eerste stap gezet in de richting van een wettelijk vast te stellen tabel door de verantwoordelijkheid voor het uitbrengen van een adviestabel ouderbijdragen weer bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te leggen. Is de regering van mening dat de gemeenten deze adviestabel dienen te volgen en is de regering bereid hier op aan te dringen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten?

Ieder jaar wordt door SGB0, het onderzoeks- en adviesbureau van de VNG, de stand van zaken in de kinderopvang gemeten. Inmiddels is de monitor kinderopvang 1997 verschenen. Dit rapport geeft de stand van zaken weer per 31 december 1997. In dat jaar werd het advies over de ouderbijdragen uitgebracht door de VNG. Met betrekking tot het gebruik van de adviestabel voor de ouderbijdragen kunnen aan de monitor 1997 de volgende gegevens worden ontleend:

- per 31 december 1997 hanteerde 75% van de 351 gemeenten, waarvoor kon worden vastgesteld welke bedragen ouders betalen voor gesubsidieerde plaatsen, de (destijds door de VNG uitgegeven) adviestabel of een tabel die daar sterk op lijkt;
- 4% hanteerde een «goedkopere» tabel. In die gemeenten zijn ouders enkel procenten goedkoper uit;
- ruim 17% kende een «duurdere» tabel;
- 4% kende een vaste ouderbijdrage ongeacht de hoogte van het inkomen.

Conform het Regeerakkoord zal het ouderbijdragensysteem wettelijk worden vastgelegd in de Wet basisvoorziening kinderopvang. Eind 2000 zal hiervoor een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer worden ingediend. Tot het moment dat de ouderbijdragenregeling kracht van wet heeft gekregen zal worden gewerkt met een adviestabel, waarvan het gebruik niet kan worden afgedwongen. In verband met de fiscale regelgeving is het echter raadzaam de tabel te hanteren, omdat de fiscale regelgeving op het gebied van de loonbelasting en de inkomstenbelasting aansluit bij de VWS-tabel.

128

Blijft het toezicht op lokaal niveau uitgeoefend door de gemeenten? Waarom is niet ervoor gekozen het toezicht landelijk te regelen met handhaving door een onafhankelijk instituut?

Zie het antwoord op vraag 74.

Vragen SGP-fractie

129

Op welke verdere toename van de vraag naar kinderopvang doelt de regering, wanneer zij stelt dat met een substantiële uitbreiding van de kinderopvang «ingespeeld (kan) worden op de verdere toename van de

vraag die het kabinet ook voor de komende jaren verwacht, onder andere in het onderwijs en in de zorg»?
Ziet de regering andere mogelijkheden om op die verdere toename van de vraag in te spelen?

Bedoeld is een verdere toename van de vraag voortvloeiend uit veranderingen in de arbeidsparticipatie en arbeidsduur van vrouwen met jonge kinderen. Uitbreiding van de mogelijkheden voor kinderopvang moet in samenhang worden gezien met andere faciliteiten die de combinatie van arbeid en zorg mogelijk maken, zoals deeltijdarbeid en verloffaciliteiten.

130

Op welke andere faciliteiten die de combinatie tussen arbeid en zorg mogelijk maken doelt de regering?

Het kabinet doelt op het mogelijk maken van maatwerk inzake de bestaande wettelijke verlofrechten, het voorbereiden van een regeling voor adoptieverlof, de introductie van een recht op zorgverlof, het wetsvoorstel aanpassing arbeidsduur en een regeling voor verlofsparen. Voorts neemt het kabinet ook op andere terreinen initiatieven die kunnen bijdragen aan een nieuw evenwicht tussen arbeid en zorg. Zo zal bij het midden- en klein bedrijf een onderzoek gestart worden naar «best practices» op het gebied van het oplossen van bezettingsproblemen die kunnen ontstaan als gevolg van deeltijdwerk en langdurig verlof. Ook is een onderzoek gepland naar de vraag in hoeverre zelfstandigen belemmeringen ondervinden bij het combineren van arbeid en zorg en aan welke oplossingen gedacht kan worden.

Experimenten op het gebied van dagindeling worden financieel mogelijk gemaakt. In deze kabinetsperiode is f 60 miljoen beschikbaar voor de Stimuleringsmaatregel dagindeling. De experimenten zullen er aan bijdragen dat het combineren van arbeid en zorgtaken eenvoudiger wordt. Het gaat bijvoorbeeld om het bevorderen van werktijden op maat, verruiming van openingstijden van scholen en het beter afstemmen van arbeidstijden op de openingstijden van scholen, kinderopvang, publieke dienstverlening en vrije-tijdsvoorzieningen.

131

Kan de regering onderbouwen waarom de capaciteitsuitbreiding in de kinderopvang voor 62% uit buitenschoolse opvang zou moeten bestaan?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 3.

132

Kan de regering onderbouwen waarom bij de berekening van de capaciteitsuitbreiding een verhouding tussen de opvang voor 0–4 jarigen en 4–12 jarigen van 40/60 tot een gemiddelde overheidsbijdrage per plaats van f 8420,- leidt?

Bij subsidieplaatsen voor 0–4 jarigen wordt uitgegaan van een overheidsbijdrage per plaats van f 12 000,-. Bij subsidieplaatsen voor 4–12 jarigen is dat f 6035,- per plaats. Bij een verhouding tussen plaatsen voor 0–4 en 4–12 jarigen van 40/60 leidt dat tot een gemiddelde bijdrage per plaats van f 8420,-.

133

Waarop is de landelijk gehanteerde 40/60-verhouding gebaseerd?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 3.

134

Waarom telt één eenheid buitenschoolse opvang mee voor 0,66 opvangplaats?

Sinds 1989 is jaarlijks de capaciteitsontwikkeling in de kinderopvang gevolgd. Dit onderzoek vond plaats als evaluatieonderzoek van de verschillende stimuleringsmaatregelen kinderopvang die vanaf 1990 van kracht zijn geweest. In de subsidiesystematiek van die regelingen was een plaats hele-dagopvang (2 160 uur opvang per jaar) de centrale bekostigingseenheid. Andere soorten opvang werden naar rato van het aantal uren opvang omgerekend naar hele-dagopvang. Op die manier telde één plaats buitenschoolse opvang mee voor 0,66. Het jaarlijkse capaciteitsonderzoek volgde ook deze systematiek. Met ingang van 1997 worden de verschillende soorten opvang in de eigen eenheid weergegeven.

135

Waarop baseert de regering het feit dat zij uitgaat van een verhouding tussen subsidieplaatsen en niet-subsidieplaatsen van 45/55?

Uit onderzoek is bekend dat de huidige formele kinderopvang voor 40% bestaat uit subsidieplaatsen en voor 60% uit niet-subsidieplaatsen (bedrijfsplaatsen en particuliere plaatsen). Ook de exploitatie van de komende uitbreiding van de kinderopvang zal voor een belangrijk deel gedragen moeten worden door niet-subsidieplaatsen. Beide soorten plaatsen vormen communicerende vaten. Een groot aandeel niet-subsidieplaatsen betekent dat gemeenten en instellingen met minder subsidieplaatsen toe zouden kunnen. Omgekeerd maakt een lager aantal niet-subsidieplaatsen een groter aantal subsidieplaatsen nodig. De ontwikkeling bij niet-subsidieplaatsen is onder meer afhankelijk van aantal en aard van CAO-afspraken, die autonoom door werkgevers en werknemers worden vastgesteld. Om die reden is een conservatieve inschatting van het aandeel niet-subsidieplaatsen aangehouden (55%).

136

Op basis van welke «objectieve verdeelmaatstaven» wordt de hoogte van het subsidiebudget per gemeente en de daarbij behorende gemeentelijke capaciteitsuitbreiding bepaald?

De uitkering per gemeente wordt bepaald op basis van enkele verdeelmaatstaven die ook worden gebruikt voor het gemeentefonds. De verdeelmaatstaven zijn gestoeld op recente gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Kinderopvang is bedoeld voor kinderen van 0 tot het einde van de basisschoolleeftijd. Dit is als belangrijkste criterium voor de verdeling van de beschikbare middelen genomen. Van het beschikbare budget wordt 80% op basis hiervan verdeeld. Dit criterium wordt in de gemeentefonds-systematiek het dichtst benaderd door de verdeelmaatstaf voor het aantal jongeren van 0–20 jaar in een gemeente.

De rest van de beschikbare middelen wordt verdeeld op basis van het aantal huishoudens met een laag inkomen en het aantal inwoners dat tot de minderheden behoort, elk voor 10%. Zie ook het antwoord op vraag 9.

137

In hoeverre en op welke wijze zullen de fiscale maatregelen ter stimulering van de kinderopvang betrekking hebben op faciliteiten in de vorm van gastouderopvang?

De fiscale faciliteiten hebben betrekking op kinderopvang waarvoor bij gemeentelijke verordening kwaliteitseisen zijn gesteld en een vergunning is verstrekt. Indien sprake is van gastouderopvang die aan de in een gemeentelijke verordening gestelde kwaliteitseisen voldoet, hetgeen blijkt uit het feit dat het gastouderbureau over een door de gemeente afgegeven vergunning beschikt, zijn de fiscale faciliteiten ook op gastouderopvang van toepassing.

138

Waarom wijken gemeenten af van de VWS-adviestabel voor de ouderbijdragen? Betreft het hier een afwijken naar boven of een afwijken naar beneden?

Op dit moment bestaat geen inzicht in de motieven waarom gemeenten afwijken van de VWS-adviestabel voor de ouderbijdragen. In het onderzoek naar het ouderbijdragensysteem in de kinderopvang komt dit aan de orde. Zie overigens het antwoord op vraag 127.

Vragen GPV-fractie

139

Hoe verhoudt zich het beleid ten aanzien van de kinderopvang tot het beleid dat gericht is op een betere afstemming van arbeid en zorg? Heeft de sterke stimulering van de kinderopvang niet tot gevolg dat steeds meer ouderlijke zorgtaken worden uitbesteed aan professionele krachten? Zo ja, vindt de regering dit wenselijk?

Het kabinet wil keuzes voor ouders mogelijk maken en acht zich verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden om die keuzes te maken. Dit geldt onder meer voor de wijze waarop ouders arbeid en zorg willen combineren. Hierbij laat het kabinet zich inspireren door het combinatie-scenario, waarbij ouders zowel betaalde arbeid verrichten, als voor hun kinderen zorgen. Veel ouders besteden een deel van de zorg voor kinderen uit aan professionele krachten. Het kabinet acht dat niet bezwaarlijk. Het kabinet is geen voorstander van het uitbestedingsmodel, waarbij de zorg voor kinderen volledig wordt uitbesteed.

Een van de voorwaarden voor de combinatie van arbeid en zorg is het beschikbaar zijn van betaalbare, kwalitatief goede kinderopvang. Om de kwaliteit te garanderen moeten alle instellingen voor kinderopvang voldoen aan de kwaliteitseisen, zoals op dit moment vastgelegd in het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels. Andere elementen in het arbeid en zorg beleid betreffen het wetsvoorstel aanpassing arbeidsduur en voorstellen over zorgverlof. Het beleid ten aanzien van kinderopvang en het beleid om te komen tot een betere afstemming van arbeid en zorg sluiten derhalve goed op elkaar aan.

140

Is de regering van oordeel dat een benadering die voor ouders belemmeringen wegneemt om zorgtaken voor hun kinderen op zich te nemen recht doet aan de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen?

Het kabinet is van mening dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Ouders maken eigen keuzes in de wijze waarop zij arbeid en zorgtaken willen invullen. Die keuzes kunnen tot gevolg hebben dat kinderen een deel van de opvoeding ontvangen bij een kinderopvanginstelling. Dit doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid van ouders. Ouders hebben bovendien op basis van de Wet medezeggenschap, de Wet klachtrecht en het Tijdelijk besluit kwaliteits-

regels kinderopvang velerlei mogelijkheden om invloed uit te oefenen op (het beleid van) de instelling voor kinderopvang. Ook in de dagelijkse contacten met leidsters hebben ouders alle kans recht te doen aan hun ouderlijke verantwoordelijkheid.

141

Deelt de regering de opvatting dat de noodzaak van de capaciteitsuitbreiding aan betekenis inboet als ouders zelf besluiten gezamenlijk die zorgtaak op zich te nemen? Zo ja, ligt het dan niet in de rede een dergelijke keuze te faciliteren? Ouders die deze keuze maken blijven in het kader van het huidige beleid immers van ondersteuning verstoken. Is er geen sprake van een ongelijke behandeling?

Het is inderdaad zo dat formele kinderopvang niet nodig is als ouders zelf hun kinderen opvangen. In de praktijk leidde deze keuze echter veelal tot een traditionele rolverdeling waarbij vrouwen de kinderen verzorgen en mannen de kost verdienen. Uiteraard houden ouders de verantwoordelijkheid voor de keuze over de verhouding tussen het zelf zorgen voor hun kinderen en het uitbesteden van die zorg. De overheid staat echter niet neutraal tegenover de keuze die ouders maken ten aanzien van arbeid en zorg. Het combineren van arbeid en zorg wordt meer gefaciliteerd dan de keuze voor geheel zelf zorgen voor kinderen, vanwege het economische en emancipatorische belang van betaalde arbeid door vrouwen (met kinderen). De uitbreiding van de overheidsbijdrage aan kinderopvang kan worden beschouwd als een ondersteuning van ouders in de verwervingskosten die zij maken voor betaalde arbeid. Overigens wil het kabinet tegemoet komen aan eventuele wensen van ouders om enige tijd zelf voor hun kind te zorgen door de verdere mogelijkheden van betaald ouderschapsverlof te onderzoeken, waarmee een begin is gemaakt via de Wet financiering loopbaanonderbreking en de voorstellen voor fiscale facilitering van verlofsparen. Het voordeel van dergelijke verlofregelingen is dat de band met betaalde arbeid behouden blijft.

142

Gesteld wordt dat gedurende de uitbreidingsoperatie periodiek afzonderlijk zal worden overlegd met partijen in de kinderopvang, waaronder de ouders. Welke ouderorganisaties heeft de regering daarbij op het oog?

De groep ouders is in het overleg vertegenwoordigd via de Belangenorganisatie van ouders in de kinderopvang (BOiNK). Bij deze organisatie zijn oudercommissies van kinderopvanginstellingen aangesloten.

143

De regering gaat voor de prijs van een kinderopvangplaats, conform de SZW-subsidieregeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders uit van f 19 050,- per plaats. Dekkt dit bedrag de werkelijke kosten? Wordt dit bedrag geïndexeerd?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 4.

144

Waarom wordt de capaciteit in 1996 als nulsituatie voor uitbreiding van buitenschoolse opvang tot uitgangspunt genomen, terwijl, zoals aangegeven, de capaciteit in 1996 en 1997 gelijk was, namelijk 23 000 plaatsen?

Voor de uitbreiding van de buitenschoolse opvang wordt de capaciteit eind 1996 als nulsituatie gehandhaafd, omdat dat tevens het formele nulmoment is van de Tijdelijke stimuleringsmaatregel buitenschoolse opvang. Op grond van die maatregel is aan gemeenten een rijksbijdrage verleend voor de uitbreiding van de buitenschoolse opvangcapaciteit per

ultimo 2000 ten opzichte van het aantal buitenschoolse opvangplaatsen eind 1996. Deze bijdrage is eind 1997 toegekend en heeft in dat jaar nog niet geleid tot feitelijke uitbreiding; daardoor is de stand eind 1996 dezelfde als van eind 1997.

145

Gesteld wordt dat om herverdelingproblemen bij de overheveling van middelen na 2002 naar het gemeentefonds te voorkomen, de subsidie-regeling een verdeling van middelen hanteert op grond van verdeelmaatstaven uit de gemeentefondssystematiek. Hoe verhoudt dit zich ten opzichte van de opmerking dat «onderzocht wordt of het mogelijk is binnen de systematiek van de subsidieregeling rekening te houden met de verschillen in mogelijkheden van gemeenten»?

Zoals uit de antwoorden op de vragen 8 en 49 blijkt, zou het rekening houden met verschillen in mogelijkheden van gemeenten geen invloed hebben op de verdeling van de middelen, maar alleen op het met die middelen te realiseren aantal plaatsen. Er zou dan ook geen herverdeelp probleem ontstaan.

146

Hoe verhoudt het voorgenomen complexe beleid zich tot het beleid op het gebied van marktwerking en deregulering? Ligt het niet meer in de rede om de vraagfinanciering te versterken? Kan zodoende ook niet meer recht worden gedaan aan ouders die er voor kiezen zelf de zorg voor hun kinderen op zich te nemen?

Het voorgenomen kinderopvangbeleid is een mix van vraag- en aanbodfinanciering. Gezien de capaciteitstekorten acht het kabinet het gewenst een gerichte impuls naar het aanbod te laten gaan. Een meer vraaggericht systeem is onderwerp van onderzoek tijdens de komende uitbreidingsperiode. Zie ook vraag 141.

147

Aanpassing van de tariefstructuur voor lage en middeninkomens zal consequenties hebben voor de capaciteitsuitbreiding bij gelijkblijvende financiële kaders. Aanvaardt de regering deze consequenties of zal gekozen worden voor ophoging van het budget?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 85.

148

Op grond van welke vooronderstellingen is de regering gekomen tot de hoogte van het bedrag dat beschikbaar wordt gesteld voor de bouwimpuls? Zijn de middelen die in dit verband ter beschikking worden gesteld voldoende?

Het bestuur van het waarborgfonds heeft een indicatieve berekening gemaakt van de kapitaalbehoefte in relatie tot het geplande investeringsvolume. Op grond daarvan concludeert het waarborgfonds dat een vergroting van het garantiekapitaal met minimaal f 20 mln. nodig is. Gezien het grote aantal aannamen dat aan deze berekening ten grondslag ligt, stelt het waarborgfonds voor te starten met een kapitaalsuitbreiding van f 10 mln. en op grond van een verdere inventarisatie te besluiten over een eventuele verdere vergroting van het garantiekapitaal. In aansluiting daarbij heb ik besloten het waarborgfonds een subsidie van f 10 mln. (f 5 mln. in 1999 en f 5 mln. in 2000) ten behoeve van vergroting van het garantiekapitaal toe te kennen. Op grond van een evaluatie zal halverwege 2000 bekeken worden of het fonds met dit kapitaal zijn taken kan waarmaken. Zie ook het antwoord op vraag 22 en vraag 68.

149

Zal met flankerend beleid de beoogde noodzakelijke instroom van personeel gerealiseerd kunnen worden, gezien de krapte op de arbeidsmarkt?

Een antwoord op deze vraag is gegeven in het antwoord op vraag 1.

150

Wat verstaat de regering onder pedagogische vernieuwing en ontwikkeling? Hoe verhoudt zich dit tot het reguliere onderwijs en de daar vigerende wet- en regelgeving? Is de regering, gezien de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, bereid bij de subsidieregelingen en de aanbesteding van de middelen rekening te houden met de identiteit van de kinderopvangvoorzieningen? Kan dit worden verdisconteerd in het bestek of het programma van eisen bij de openbare aanbesteding?

De regering stimuleert het verbeteren van de pedagogische kwaliteit door verdere ontwikkeling van pedagogische vernieuwing in de kinderopvang. Pedagogische kwaliteit heeft te maken met de bijdrage die de kinderopvang levert aan de sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen. De pedagogische kwaliteit wordt verder ontwikkeld bijvoorbeeld door het bevorderen van nieuwe vormen van buitenschoolse opvang toegesneden op de behoeften en mogelijkheden van met name 8–12 jarigen (en hun ouders) voor wie de meer traditionele vormen van «kinderopvang» niet aantrekkelijk zijn (kinderen in die leeftijd vinden dat te «kinderachtig»).

Daarbij wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met het basisonderwijs (waarbij de scholen uiteraard zijn gehouden aan de daar vigerende wet- en regelgeving) en vormen van sociaal-cultureel werk en vrijetijdsverenigingen.

Bij het toekennen van de middelen wordt geen onderscheid gemaakt naar identiteit van de voorzieningen. Zoals ook in het verleden gebruikelijk, is gekozen voor een systeem van vaste bedragen voor de gemeente per gerealiseerde opvangplaats op basis van het aantal uren dat wordt opgevangen en de leeftijdscategorie van de kinderen. Daarbij geldt dat alle voorzieningen gehouden zijn tenminste te voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals vastgelegd in het Tijdelijk besluit kwaliteitsregels kinderopvang en op termijn in de Wet basisvoorziening kinderopvang. Uiteraard laat dit de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding onverlet. Sterker nog, de artikelen 3 en 4 van het Tijdelijk besluit strekken er toe dat de instellingen consequent de ouders betrekken bij de opvang van hun kinderen en daarop invloed geven. Lokaal kan derhalve in aansluiting op de behoeften van de ouders nader kleur en invulling worden gegeven aan de identiteit van de instelling.

151

Wat is de visie van de regering op de ontwikkeling van de gastouderopvang?

Zie het antwoord op vraag 36.